

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
 Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
 Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
 dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Bujdosók emléke.

Mostanság naponkint olvasunk menekültek és hontalanok sorsáról. Számuk egyre növekedik az utóbbi években. Szerencsétlen háboru, nyomoruság, vagy politikai üldözés miatt ezrek és ezrek indulnak el más országok felé, menedékhelyet vagy jobb viszonyokat keresve. Mindenki el tudja képzelni, milyen ezeknek a szerencsétlen menekülteknek az élete. Bizonytalanság, nyomoruság és honvágy egyszerre kinozza őket. Vágyakoznak a hazatérés után és nem tudják, vajjon hazatérnek-e még egyszer, vagy pedig idegen földben temetik el őket, anélkül, hogy drága szülőföldjüket megláthatták volna.

Ezelőtt 178 esztendővel ilyen szomorú körülmények között halt meg egy nagy székely száműzött is, hazájától messze, nagy Törökországban. 1761 október 2-án, egy ilyen őszi napon hunyta le örök álmra szeméit **Zágoni Mikes Kelemen**. Halála nem volt nagy esemény; a kis török városban, **Rodostóban** alig vettek tudomást róla. Itthon, szép Erdélyországban talán évek múlva sem tudtak haláláról.

El is felejtették azt a fiatal diákot, aki 50 esztendővel azelőtt elbujdosott volt II. Rákóczi Ferenc fejedelemmel együtt. Azóta a világ sokat változott Zágonban. A falu lakócai csak sokkal később tudták meg, ki is volt az a Zágonból elszármazott Mikes Kelemen. Pár évtized múlva derült ki, hogy büszkék lehetnek falubelijükre, mert bizony ezelőtt 200 egy néhány esztendővel alig volt hozzá hasonló tehetségű magyar író.

Különös élete volt ennek a Mikes Kelemennek. Már születése idején reá esett a szomorúság árnyéka. Édesapját sohasem látta, csak anvjától hallotta, hogy az osztrák-németek elfogták és mint lázadót kegyetlen kínzások között kivégezték. Pedig nem volt rabló, vagy más hitvány ember; ő az ország szabadságáért fogott fegyvert. Mindhiába. Életével fizetett érte. Így aztán

fia korán árvaságra jutott. Később mostohaapja a kolozsvári jezsuita iskolába adta. Innen került Mikes 17 éves korában II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem mellé. Csakhamar a fejedelem legkedveltebb apródja és íródeákja lett, aki ettől kezdve urát sohasem hagyta el, örömeiben és bánatában mindig együtt volt vele. Már pedig ebben az időben II. Rákóczi Ferencnek sokkal több bánata, mint öröme volt. Az osztrák elnyomás miatt indított szabadságharca vége felé közeledett. A híres kuruc vezérek közül sorban elpártoltak tőle, de ennél nagyobb baj volt, hogy a szerencse is mintha egészen elpártolt volna ügyüktől. 1711-ben aztán nyilvánvaló lett a szomorú vég. A kuruc seregek letették a fegyvert, Rákóczi pedig leghűségesebb hűveivel már bujdosásra adta magát. Mikes mindenütt vele volt.

Elkísérte a fejedelmet Lengyelországba, innen Angliába, majd pedig Franciaországba. Négy évig voltak a francia király vendégei, mikor üzenet jött a török császártól. A török császár éppen háboru-

Mikes Kelemen.

zott az osztrák-németekkel s azt üzenete Rákóczi-nak, hogy álljon melléje, mert akkor visszakapja ősei trónját, az erdélyi fejedelemséget. Rákóczi és hűvei e biztatásra el is indultak Törökország felé. De mire hajójuk odaérkezett, e háborúnak vége volt, mert a törökök súlyos vereséget szenvedtek. Így a török császár hiába tett ígéretet, Mikesék nem térhettek vissza hazájukba.

Mi lett hát velük? Ezt írja le Mikes Kelemen híres könyvében. Könyvének címe: *Törökországi levelek*. Mikes mintha nénjével levelezne, levelek formájában írja meg a Rodostóban élő magyar bujdosók életét. Ehhez fogható szép magyar könyvet nem irt senki a Mikes idejében. A Mikes leveleiből ismerjük Bercsényi és Rákóczi életmódját, haláluk idejét. Ezelőtt éppen 200 esztendővel történt ez. 1739-ben. A tö-

rökök újból háborúztak az osztrákokkal. A magyar bujdosók Rákóczi fiával együtt közeledtek Erdélyország felé. De a fejedelem fia utközben meghalt. Mikesék csak Moldova fővárosáig, Jasiig jutottak el. Innen nézte Mikes sóvárogva a székely hegyeket, de hiába. Közelebb nem juthatott, sőt nemsokára vissza kellett térnie Rodostóba. Évek mulva Mikes még egy kísérletet tett: Mária Teréziához kérelmet adott be, kérve a hazatérési engedélyt. De kérését visszautasították.

Ezután már nem volt remény a hazatérésre. Mikes társai lassankint elhaltak s a végén már csak egyedül volt életben azok közül, akik annak idején Rákóczival elbujdostak. Egyedül járt a Márvány-tenger partján, egyedül hallgatta a hullámok morajlását. Gondolatai mind hazafelé szálltak. Egyedüllétének és szomorúságának 1761 október 2-án vetett véget a halál. Törökországi Leveleit jó 30 év mulva nyomtatták ki Szombathelyen.

A régi és új módszer.

főlnye döntötte el. A régi harcmódban az embereknek és az igavonó állatoknak volt nagy szerepük. Ma a harcikocsiknak és a hadigépeknek van döntő jelentőségük.

Lengyelország sorsa beteljesedett! Moszkvában a német és orosz államférjak közös tárgyaláson megállapították Németország és Oroszország új határait. Ezek szerint Lengyelország megszűnt és nem léte-sítenek kisebb lengyel ütköző államot, amint azt eredetileg tervezték. Lengyelország szomorú sorsát a német katonaság hadi

Régen a lovak által vontatott ágyuk szerepeltek a háborúban. Ma a harcikocsik döntik el az ütközetek sorsát.

Új tervek Lengyelország romjain.

A Rador és a külföldi távirati ügynökségek alapján a napilapok beszámoltak Lengyelország felosztásáról. A múlt hét végén Ribbentrop német külügyminiszter Moszkvába repült, ahol esütőkön délután három órától fél hat óráig tárgyalt Sztalinnal és Molotovval. A tanácskozáson német-orosz egyezmény jött létre béke és háboru esetére. Az egyezmény kimondja, hogy a német birodalom és Szovjetország kormányai véglegesen megoldották a lengyel állam széthullásából származó kérdéseket és biztos alapot teremtettek a tartós kelet-európai békének. Megállapodtak abban, hogy az összes népek igazi érdekeinek megfelelően véget kell vetni egyrészt Németország, másrészt Anglia és Franciaország között fennálló hadiállapotnak. Ugyanakkor a két kormány közös erőfeszítéseket tett abban az irányban, hogy más baráti hatalmakkal egyetértésben a békét helyreállítsák. Ha a két kormány erőfeszítései sikertelenek maradnának, abban az esetben Anglia és Franciaország lennének felelősek a háboru folytatásáért. A háboru folytatása esetén pedig közös tanácskozások lesznek Németország és Szovjetország kormányai között, a szükséges intézkedések megtétele végett.

Azután a két hatalom határmegállapítási és barátsági szerződést kötött egymással. Felosztottnak tekinti Lengyelországot s kötelességüknek tartják, hogy a rendet ezen a területen helyreállítsák és biztosítsák az itt lakó nemzetiségeknek a békés és népi sajátságaiknak megfelelő életlehetőséget. E cél elérése érdekében az alábbi 5. cikkelyben állapodtak meg:

Első cikkely. A német és szovjet kormányok a két ország hatalmi érdekeinek megfelelően az eddigi lengyel állam területén állapítják meg a két ország között levő határvonalat. A határt a szerződéshez csatolt térkép jelzi s egy kiegészítő jegyzék határozza pontosan meg.

Második cikkely. A két fél véglegesnek ismeri el a hatalmi érdekeknek az 1. szakaszban meghatározott határát és bármely harmadik hatalomnak ebbe a rendezésbe való beleszólását viszszautasítja.

Harmadik cikkely. Az első pontban meghatározott vonaltól nyugatra fekvő területeken a német kormány, a keletre fekvő területeken a szovjet kormány határozza meg a szükséges politikai statutumot.

Negyedik cikkely. A német és szovjet kormány a fentebbi rendezést biztos alapnak tekinti a népek közti baráti viszony további kifejlésére.

Ötödik cikkely. Ezt a szerződést megerősítik, a megerősítő okmányokat minél hamarább kicserélik Berlinben. A szerződés az aláírással azonnal érvénybe lép.

Azután megállapították a határokat. Ezek szerint a német és az orosz közös határ Litvánia

déli részén kezdődik, innen Augustovótól nyugati irányban a német birodalom határáig folytatódik. A határ innen délkelet irányba fordul, míg eléri a Bug folyót. A Bug folyó mentét Krisztinopolig követi, innen nyugatra fordul, Ravaruskától és Lubezovtól északra a Szan folyóig terjed. A vonal innen a Szan folyását követi egészen a folyó eredetéig.

Ugyancsak Moszkvában készítették el a német-orosz gazdasági kapcsolatok rendezésére vonatkozó tervezetet is, amely szerint a politikai szerződés megkötése után és annak a szellemében a szovjet kormány minden eszközzel hajlandó Németország és Szovjetország közötti gazdasági kapcsolatokat kimélyíteni és élénk árucserét folytatni. Ennek a szerződésnek az alapján a Szovjetunió ipari anyagok ellenében nyersanyagokat szállít Németországnak. A szerződés aláírása után a két ország azonnal megkezdi a tanácskozásokat és mindent elkövet, hogy a gazdasági kapcsolatok úgy a háboru, mint a béke esetére a két ország között megszilárduljanak.

A német-orosz megegyezés az egész világon nagy meglepetést váltott ki. A szerződés nyilvánosságra való hozatala után Ribbentrop német külügyminiszter hazautazott s azután nemsokára Ciano olasz külügyminisztert hívták Berlinbe. Vasárnap este Hitler kancellár Ribbentrop jelenlétében fogadta az olasz külügyminisztert s amint az eddigi jelentésekből megállapítható, tájékoztatta az orosz-német megállapodásról. Ennek a megállapodásnak ugyanis van egy olyan pontja, amelynek értelmében Németország és Oroszország mindenféle megállapodásról a baráti hatalmakkal értesítik. Érdekes, hogy az olasz lapok egyöntetűen azt irták és általában az volt az olasz vélemény, hogy Ciano Berlinben nem a háboruról, hanem a békéről tárgyalt. Az eddig befutott jelentésekből megállapítható, hogy Ciano olasz külügyminiszter fogja Hitler kancellár békeajánlatát közvetíteni Angliához és Franciaországhoz. Habár Anglia és Franciaország még hivatalos nyilatkozatot nem tett, ami érthető is, mivel Hitler kancellár békeajánlata nem történt meg, máris az angol és a francia lapok közleményeiből az állapítható meg, hogy Anglia és Franciaország a háborut Hitler békeajánlata ellenére is tovább akarja folytatni. Érdekes és figyelemreméltó az angol titkos koronatanács határozata, amely állítólag csak akkor hajlandó békeajánlatról tárgyalni, ha az konkrét formában fog elhangzani. Ezen a titkos tanácskozáson György angol király is résztvett.

Most az egész világ közvéleménye felcsigázott érdeklődéssel várja Hitler kancellár békeajánlatát, amely egyben Olaszország és Oroszország békeajánlata is lesz. Az eddigi lapjelentésekből az vehető ki, hogy Németország hajlandó egy kisebb Lengyelországot visszaállítani. Az új

Lengyelországnak a határait Németország és Oroszország biztosítanák. Kétségtelen azonban, hogy az új Lengyelország a jövőben német protektorátus, illetve gyámkodás alatt állana. Most a háború és a béke sorsa Anglia és Franciaország kezében van letéve. Ha a békeajánlat után is Anglia és Franciaország ragaszkodik ahhoz, hogy Németország és Oroszország ürítsék ki Lengyel-

országot, akkor a háború tovább fog folytatódni s kiszámíthatatlan következményei lehetnek. Csak azt nem lehet tudni, hogy Anglia és Franciaország Oroszországnak is hadat fog-e üzeni, vagy csak Németország ellen folytatja a háborút. Különben a háború kimenetele Oroszország, Olaszország s az Egyesült Államok magatartásától fog függeni.

. Külföld .

Mi történt a harcerekken? A lengyel háború befejezése most már napok kérdése. Lengyelország fővárosa, Varsó megadta magát. A lengyel főváros hős védőinek főparancsnoka nehéz és súlyos harcok után elhatározta, hogy megkíméli a várost és az embereket a további pusztulástól. Követet küldött a németek parancsnokához, amelyben felajánlotta Varsó átadását. A németek Varsót átvették. A lengyel főváros romhalmazzá változott és a polgári lakosságból nagyon sokan haltak meg. Varsó ostrománál is bebizonyosodott, hogy a lengyel hősiesség nem tudta felvenni a versenyt a német ágyúkkal és páncélkocsikkal. A lengyel hősiességnek egyébként újabb példájáról kell beszámolnunk. Az orosz előnyomulás után Lengyelországban halál-légió alakult, amelyik elhatározta, hogy az utolsó csepp vérig védi Lengyelország földjét. A halál-légió tagjai csaknem mind lengyel tiszték voltak. A halál-légió felvette a harcot az oroszokkal, azonban a tulerővel szemben nem tudott eredményt elérni. A halál-légió összes tagjai hősi halált haltak.

A nyugati harctéren a harci fevékenység változatlanul lanya volt. Csupán előrsi és felderítő csatározások folytak. Az angol és francia légi haderő

támadást intézett a friedrich-hafeni Zeppelin művek ellen, ez alkalommal a németek nyolc ellenséges repülőgépet lelőttek.

Növekszik Olaszország nemzetközi sulya. Olaszország semlegessége következtében nagyon fontos szerepet tölt be a mostani európai viszályban. A külföldi ujságok megállapítják, hogy Olaszország nemzetközi helyzete nagyon megerősödött és rövidesen magához ragadja a politikai vezetést a Balkánon. Olaszország balkáni helyzetének megerősödése az egyensúly és a béke megszilárdulásának legnagyobb biztosítója, — mondják a külföldi ujságok.

Köztársasági elnököt választ Szlovákia. A szlovák köztársasági elnök megválasztásának időpontját október 6-ra tűzték ki.

Magyarország felvette a diplomáciai kapcsolatot Oroszországgal. A magyar kormány Kristóffy varsói követségi tanácsos személyében kinevezte moszkvai követét. A kinevezést az orosz kormány tudomásul vette.

Új hatalmi csoportosulás. Több forrásból származó hírek szerint Németország, Oroszország, Olaszország és Japán között megnemtámadási szerződés fog létrejönni. Az új államszövetség megkötése tulajdonképpen válasz lesz a nyugati hatalmaknak és az Észak-amerikai Egyesült Államoknak az együttműködésére,

Elesett a német hadsereg volt főparancsnoka. Fritsch tábornok, a német hadsereg volt főparancsnoka a Varsó körül küzdő német hadseregnél teljesített szolgálatot. A hős öreg katona egy ütközetben halálos sebet kapott. A tábornok halála alkalmával Hitler német birodalmi vezér napi parancsot intézett a hadsereghez és a napi-parancsban méltatta a hős tábornok érdemeit.

Mozgósítva maradnak az orosz tartalékosok. Az orosz távirati iroda jelentése szerint azok a korosztályok, amelyeket az orosz hadvezetőség mozgósított, továbbra is mozgósítva maradnak. Az intézkedést azzal indokolják, hogy a jelenlegi nemzetközi helyzet miatt szükség van arra, hogy az orosz hadsereg tartaléka fegyverben maradjon.

A lengyel kormány sorsa. A hazájából eltávozott lengyel kormány sorsával több külföldi ujság foglalkozik. Az olasz ujságok megállapítják, hogy a volt lengyel kormány tagjai csak abban az esetben hagyhatják el Romániát, hogyha kinyilatkoztatják az eddigi lengyel kormány hatalmának megszűntetését. Tehát csak mint magánemberek távozhatnak el Romániából. Ennek valószínűleg az a messzemenő jelentősége van, hogy Lengyelországban új kormány fog alakulni és ennek feltelesen jogosságát biztosítani akarják. Hír szerint a lengyel

kormányt Szonkovszky tábornok, a lengyel területen visszamaradt csapatok vezértábornoka fogja megalakítani. Ha az említett körülmények között alakulna meg a kormány Lengyelországban, annak törvényes voltát sem Anglia, sem Franciaország nem vonhatná kétségbe.

Kiépítik a német orosz kereskedelmi kapcsolatot. A német—országi kereskedelmi kapcsolatok kiépítése folyamatban van. A Berlinben székelő orosz kereskedelmi képviselőnek 400 tisztviselője lesz.

Utakat építenek a szlovákiai zsidók. Mach, szlovák propagandaügyi miniszter kijelentette, hogy amikor a szlovák katonák hazatérnek, a zsidók kell, hogy bevonuljanak közmunka végzésére. A zsidók üzleteit a leszerelt katonák fogják átvenni. A zsidók utakat fognak építeni.

Keleteurópában megenyhült a helyzet. A litván hadvezetőség megítélése szerint Keleteurópában a helyzet megenyhült. A litván hadvezetőség a mozgósított csapatok katonáit leszerelte. Azok a mozgósítottak, akik még nem szereltek le, több napi szabadságot kaptak, hogy a termést betakaríthassák.

Rend van a cseh tartományban. A német kormány azokkal a hírekkel kapcsolatban, hogy a cseh tartományban a lakosság forrong, külföldi újságírókat hívott meg helyszíni szemlére. Huszonhét külföldi újságíró látogatta végig a német fennhatóság alatt levő cseh tartományt. Az újságírók megállapították, hogy a tartományban a legteljesebb rend és nyugalom van.

Kötelező munkaszolgálatot végeznek a német nők. Németországban százezer német nőt hívtak be kötelező munkaszolgálatra. A behívott nőket munkatáborokban helyezték el. A nőket házi és falusi munkára fogják kiképezni.

Felvették az érintkezést a magyar csapatok az oroszokkal. Kárpátalja határán a magyar csapatok találkoztak az orosz előőrsökkel. Az orosz csapatok parancsnoksága megkérte a magyar csapatok vezetését, hogy esetleges kellemetlenségek megelőzése céljából a helyszínen pontosan mutassák meg a határt.

Lefokozzák a zsidó katonákat Szlovákiában. A szlovák minisztertanács elrendelte a katonai hatóságoknak, hogy a zsidó katonákat fosszák meg rangjuktól.

Benes hadsereget szervez. A volt csehszlovák köztársasági elnök, Benes, elhatározta, hogy Angliától pénzügyi segítséget kér, hogy hadsereget szervezen. Benes egyidejűleg új cseh kormányt akar alakítani. Benes azt reméli, hogy az új kormányt Anglia és Franciaország elismernék.

Hitler a birodalmi gyűlés előtt feltárja békefeltételeit. Dániából származó értesülés szerint Hitler rövidesen összehívja a birodalmi gyűlést és azon körvonalozza békefeltételeit. Amennyiben feltételeit nem fogadják el, Hitler elhatározta, hogy erőteljes hadműveletekben kezd a nyugati harctéren. Erre való tekintettel Lengyelországból újabb katonai csapatokat vittek át a nyugati harctérre.

Ne löjtek, mi sem lövünk! Egy olasz újság sorozatos közleményekben számol be a nyugati harctér eseményeiről. Az újság közli, hogy a nyugati harctéren nem mutatkozik lelkesedés a háború iránt. A franciák arcvonaluk elé több helyen a következő feliratu táblát helyezték el:

„Ne löjtek, mi sem lövünk!”
Sőt arról is ír az olasz újság, hogy amikor francia részről lövések történtek, a franciák újabb magyarázó táblát mutatnak a németeknek, amelyen az állott, hogy egy francia katoná megdögléséből süttötte el fegyverét, mert azt hitte, hogy nyulat lát. Az olasz újság szerint a francia katonák hangulata magyarázza, hogy az első vonalba a színes csapatokat küldik.

Érdekes vita. A háború kiterésének idején közöltük, hogy az Athenia nevű angol hajót a tengeren elsüllyesztették. A németek már akkor hangsúlyozták, hogy az Athenia elsüllyesztését nem német hajó követte el. Később a németek az angolokat vádolták azzal, hogy azért elsüllyesztették el az Athenia hajót, mert így akarták az Észak-amerikai Egyesült Államokat háborúba kényszeríteni. Az ügy körül érdekes vita alakult ki. A németek határozott vádat emeltek Churchill angol tengerészeti miniszter ellen, hogy az Athenia hajó elsüllyesztése az ő műve.

Kigyókaland a jávai dzsungelben. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikkben számol be Tolnai Világlapja legújabb száma Herman Wohl jávai ültetvényfelügyelő izgalmas kigyókalandjáról.

Mezőgazdasági mozgósítás.

Nagyjelentőségű törvényt közöl a hivatalos lap. A törvényrendelet felhatalmazza a földművelésügyi és nemzetvédelmi minisztereket, hogy a jónak látott eszközökkel biztosítsák a hadsereg és a polgári lakosság ellátását, beszerezzék a szükséges mezőgazdasági termékeket és általában a különleges időkben megszervezzék a mezőgazdaságot. A törvényrendelet pontosan előírja az erre vonatkozó terveket és közli azoknak a földművelésügyi minisztériumi tisztviselőknek a listáját, akik mozgósítás idején rendes szolgálatukban maradnak meg.

A rendelet-törvény a következőképpen hangzik:

1. szakasz. A hadsereg és a polgári lakosság élelmezésének biztosítása és a szükséges mezőgazdasági készletek előteremtése céljából a földművelésügyi és a hadügyminisztérium felhatalmazást nyer, hogy találja meg a legalkalmasabb eszközöket a mezőgazdaságnak a rendkívüli időkben való megszervezésére.

2. szakasz. E cél elérésére a földművelésügyi minisztérium általános tervet készít, amely magában foglalja: 1. A vetőmagvakkal való ellátás tervét. 2. Mezőgazdasági felszerelések, állatok, járművek, traktorok, gépek, vetőmagvak, tenyészállatok mentesítését a rekvirálás alól. 3. Az állami intézmények és magán termelő területek megművelésére a munkáskezek mozgósítását. 4. Munkáskezek és nyugdíjasok alkalmazását a mezőgazdasági termelő területekre és közintézményekhez.

3. szakasz. Ez általános mezőgazdasági cél elérésére a földművelésügyi minisztérium megjelölheti a termelési ágakat és munkálatokat, amelyek bármely mezőgazdasági egység számára kötelezők.

4. szakasz. A földművelésügyi minisztérium egyetértésben a nagyvezérkarral már a tulajdonosok birtokában nélkülözhetetlennek nyilváníthat minden mezőgazdasági terményt, valamint a gépeket, eszközöket és a mezőgazdasági termeléshez szükséges más anyagokat.

5. szakasz. Minisztertanácsi napló útján felhatalmazást kap a földművelésügyi minisztérium, hogy a gazdákat hitelbe vagy készpénzzel vetőmagvakkal, gépekkel, állatokkal lássa el, valamint minden egyébvel, ami a termelés biztosítására szükséges.

6. szakasz. A földművelésügyi minisztérium mellett tanácsadó bizottság létesül, amely előkészíti a mezőgazdasági mozgósítás általános tervét. A bizottság tagjai: a földművelésügyi minisztérium államtitkára, mint elnök; a nagyvezérkar kiküldötte; a mozgósítás igazgatója, a földművelésügyi minisztérium műszaki osztályainak igazgatói és két mezőgazda, akit a mezőgazdasági állandó tanács jelöl ki.

7. szakasz. A törvényt alkalmazó szervek: A tartományok mezőgazdasági mozgósítási bizott-

ságai; a megyék mezőgazdasági mozgósítási bizottságai; a községi mezőgazdasági bizottságok.

A további két szakasz a tartomány és a megye mezőgazdasági mozgósítási bizottságának összetételét határozza meg. Résztvesznek e bizottságokban a mezőgazdasági, szövetségi szervek képviselői, valamint a hadsereg, kiküldöttei.

A 10. szakasz szerint a megyei bizottság feladata: 1. Még békeidőben elkészíti a megye mezőgazdasági mozgósításának tervezetét a földművelésügyi minisztériumnak a nagyvezérkarral egyértelműleg adott utasításai alapján, figyelembe véve a vidék mezőgazdasági jellegét és szükségleteit. 2. Irányítást ad a községi mezőgazdasági bizottságoknak a helyi termelési tervet elkészítésére. 3. Összpontosítja a rekvirálásokra vonatkozó adatokat.

11. szakasz. A megye mezőgazdasági mozgósítási bizottsága részleteiben vagy egészében módosíthatja a vármegye egy, vagy minden községének termelési tervét, új termelési ágakat vezethet be, esőkenntethi más termények termesztését, a földművelésügyi minisztérium utasításainak és a rendkívüli helyzetek, valamint a nemzetvédelem érdekeinek megfelelően.

12. szakasz. A községi mezőgazdasági bizottság tagjai: A községi bíró, mint elnök, a községi jegyző, a mezőgazdasági ügynök, akit a mezőgazdasági kamara jelöl ki a községek legtekintélyesebb földművesei közül; a csendőrozs vezetője. A községi jegyző a bizottság titkára. A bizottságnak jogszerinti tagjai a mezőgazdasági iskola igazgatója és az állami kísérleti telep igazgatója ott, ahol ilyen intézmények léteznek, valamint a szövetkezet egy kiküldötte.

13. szakasz. A községi bizottság évenként előkészíti: a művelhető területek kimutatását tulajdonosonként feltüntetve; kimutatást készít a legelőkről, a kaszálókról, gyümölcsösökről, szőlőkről, zöldséges kertekről, stb; összeírja a községben maradt munkáskezeket, a nem mozgósítottakat, a rokkantakat, a nőket, a 12 éven felüli gyermekeket; a rekvirálástól mentesült állatállomány helyzetét, családfóként, annak feltüntetésével, hogy mely állatok alkalmasak munkára, mely tehének, juhok fejősek stb.; a járművek, mezőgazdasági felszerelések, rekvirálástól mentesült gépek helyzetét; elkészíti a mozgósítás esetén táplálendő lakosságának kimutatását; a község vetőmag- és élelemszükségletének kimutatását; a mezőgazdasági terményfölösleg kimutatását.

14. szakasz. Ez adatok alapján a mezőgazdasági ügynök összeállítja a munkatervet, amelyet a mezőgazdasági bizottság vizsgál felül.

15. szakasz. A 25 hektárnál nagyobb földbirtokok munkatervét minden gazda maga állítja össze és beterjeszti a mezőgazdasági bizottsághoz jóváhagyás végett. A bizottságnak joga van módosításokat eszközölni a terven a megyei bizott-

ság és a földművelésügyi miniszterium utasításainak megfelelően.

16. szakasz. A mezőgazdasági bizottság felelős a termelési tervezet alkalmazásáért.

17. szakasz. A községeket szomszédságokra osztják fel. A szomszédságok 24—30 gazdából állanak. Vezetőjük egy nem mozgósítható vezető személy, akit a megyei mezőgazdasági bizottság előterjesztése alapján a mezőgazdasági kamara nevez ki.

18. szakasz. A mezőgazdasági ügynök, valamint a szomszédságok vezetői a mezőgazdasági kerületek vezetőinek ellenőrzése alá tartoznak.

A kivételes idők mezőgazdasági termelésének biztosítására mezőgazdasági munkamozgósításukat (felmentést) kell, hogy kérjék mindazok, akik az alább felsorolt kategóriába tartoznak. A miniszterium szervei ellenőrzik, hogy a munkamozgósítási parancsot kaptak teljesítik-e köteleységüket és abban az esetben, ha megállapítják a rosszakaratot, vagy a szolgálati hanyagságot, a munkamozgósítási parancs (felmentés) visszavonható és az illető katonai behívóparancsot kap. Ezenkívül a kihágó ellen a nemzet és a terület háború esetére való megszervezéséről szóló törvény 11. szakasza értelmében eljárás is indíthat.

Munkamozgósítási parancsot (felmentést) kapnak 100 hektáron felüli birtokosoknál a következők: a tulajdonos, vagy az intéző, minden nem rekvirálható traktorhoz egy vezető, minden négy nem rekvirálható traktorhoz egy-egy gépész, aki cséplőgarnitúra és a mezőgazdasági gépek karbantartását intézi, egy kovács, segédgépész, egy famunkás (asztalos, ács, bognár, kerégyártó), egy segédintéző, vagy pénztáros-könyvelő, ha a megművelt terület a 250 hektárt meghaladja.

Az 50—100 hektárig terjedő birtokoknál a tulajdonos, vagy az intéző.

A tenyészállat farmokon, vagy állathizlaldákban munkamozgósítási parancsot kaphat: egy képesített ápoló husz tenyészmenhez és kancához, egy ápoló 20 tenyészbikához és tehénhez, egy ápoló 100 kanhoz és kocához, egy ápoló 300 berbécshez és juhhoz, egy ápoló 250 házinyulhoz.

Az 50 hektárnál nagyobb kiterjedésű birtoknál a mozgósítás első 30 napján kivételképpen engedélyezik a következő munkamozgósítást; egy ember minden 6 igavonó ló után, egy ember minden tíz igavonó ökr után.

A 10 hektárosoknál nagyobb kiterjedésű kertgazdaságoknál (legfeljebb 20 százalék lehet beültetlen) a következő munkamozgósítást engedélyezik: a tulajdonos, vagy az üzem vezetője, egy segéd abban az esetben, ha az ültetvény területe meghaladja a 25 hektárt.

A nemesfajú szőlővel beültetett, 5 hektárt meghaladó szőlőknél (a hibrid szőlők nem tartoznak ebbe a csoportba) a következők munkamozgósítási parancsot kaphatnak: a tulajdonos, vagy a szőlőgazdaság intézője, egy segédvezető és egy kádár, ha a szőlőgazdaság meghaladja a 25 hektárt, egy pincemester azon szőlőgazdaságokban, amelyek meghaladják a 15 hektárt.

A faiskolákban és a zöldséges kertekben, ha azok megművelt területe meghaladja az 5 hektárt, munkamozgósítási parancsot kaphat a tulajdonos, vagy az üzem vezetője, egy segédvezető, ha a megművelt terület meghaladja a tíz hektárt.

A kisbirtokoknál, minden 50—200 családból álló faluban munkamozgósítási parancsot kaphat egy patkólov kovács, egy kerégyártó, egy gépész, aki a mezőgazdasági gépeket karbantartja, egy falusi malom vezetője, egy pék. Minden további 150 családnál a fentemlített mesteremberek közül még egy-egy személy kaphat munkamozgósítási parancsot. Hasonlóképpen munkamozgósítási parancsot kapnak a szántógéptraktorok gépész tulajdonosai, vagy gépész alkalmazottja.

A munkamozgósítási parancs elnyerésének feltételei birtokosoknál: ha személyesen, tényleges módon intézik a kitermelést és nem viselnek közhivatalt, vagy nem üznek szabadfoglalkozást. Azon mezőgazdasági üzemeknél, ahol a birtokos és intézője mozgósítható a hadsereg számára, kettőjük közül az kapja a munkamozgósítási parancsot, akinek a hadseregben kisebb rangja van, ha pedig ugyanazon rangjuk van a hadseregben, a munkamozgósítási parancsot kettőjük közül az idősebb kapja.

A traktor és cséplőgép gépész tulajdonosok és gépész alkalmazottak akkor kaphatják meg a munkamozgósítási parancsot, ha gépész ipar engedélyük van, vagy mezőgazdasági traktorengedélyük, amely be van jegyezve a mezőgazdasági kamaránál.

A traktorok egyenként 100 hektár művelhető terület után kapnak a rekquirálás alól felmentést.

A munkamozgósítási parancsot kapható alkalmazott személyzetnél feltétel, hogy békeidőben is állandóan tényleges szolgálatot teljesített legyen azokon a helyeken, amelyen munkamozgósítási parancsot kérték részére.

A birtokosok a munkamozgósítási parancs kérésüknél minden évben a mezőgazdasági kamaránál a következő okmányokat kell bemutatni: a kerületi adóhivatal bizonyítványát a birtok nagyságáról és felhasználásáról (szántó, szénafű, legelő, nádas, kertgazdaság, szőlő, stb.) községi bizonyítványt arról, hogy hány működésben levő

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

mezőgazdasági gépe van, hány állatja, melyek ápolói számára a mozgósítást kéri, a munkamozgósításra beterjesztett alkalmazottak munkaszerződése és katonai könyvecskéje. A tulajdonosok munkamozgósítási kérelme számára; bizonyítvány arról, hogy személyesen vezeti a gazdaságát, nem köztisztviselő és nem üz szabadfoglalkozást.

A munkamozgósítás elnyeréséhez szükséges életkor a következő: 40 betöltött esztendő a műszaki, repülő és tengerészisztiek számára, 35 betöltött év a más fegyvernemek tisztjei számára, 30 betöltött év a legénységi állománybeliek számára. A traktorvezetők életkora nem fontos, ha traktorvezetői igazolványuk van, amely be van jegyezve a mezőgazdasági kamaránál.

Az alkalmazottak munkamozgósítási paran-

csait a birtokos őrzi. Abban az esetben, ha az alkalmazott elhagyja a szolgálatát, vagy elhősztáják a szolgálatból, vagy meghal, a munkamozgósítási prancsot a birtokos be kell szolgáltatassa a mezőgazdasági kamarához, hogy onnan hivatalból viszaküldjék a hadkiegészítő parancsnokság hoz megsemmisítés végett.

A községben rekvirálás alól felmentenek egy pár igás állatot, egy szekeret és megfelelő hámot, minden 15 hektár szántó föld után, 10 hektárnyi szőlő és kertgazdaság után, 3 hektárnyi zöldség kertészet után, 20 hektárnyi erdőkitermelés után. Ez azonban csak a gazda rendelkezésére álló állatok arányában történhetik. Ezen állatok, szekerek a lakosság birtokában hagyandók és elsőbbségben részesülnek azok, akik belterjes gazdálkodást üznek.

Hirek

Havazott a hegyekben. Szeptember utolsó hetében a több napig tartó esőzések után az időjárás hidegre fordult és a magasabb hegyeken havazott. A hó több napig megmaradt a havasokon.

Átalakult a kormány. Argeanu tábornok, aki Calinescu halála után ideiglenes minőségben töltötte be a miniszterelnöki tisztet, lemondott. II. Károly király Ófelsége Argetoianut, a szenátus elnökét bízta meg az új kormány alakításával. Argetoianu miniszterelnök és az új kormány Ófelsége előtt letették az esküt. A kormány rendes működését megkezdette.

A külföldi ujságok részletesen foglalkoztak Calinescu halálával. Calinescu miniszterelnök meggyilkolásáról a világ összes ujságai megemlékeztek. Nagy részletességgel és mély részvétellel tárgyalják a román miniszterelnök halálát. A szentszék hivatalos lapja nagy cikkben ismerteti a gyászos ese-

ményt. A cikk azzal végződik, hogy ezt a gyilkosságot annál is inkább el kell itélni, mert olyan államférfiu esett a gyilkosság áldozatául, aki hazájának javát akarta.

Dicsérőleg emlékeznek meg a bukaresti ujságok a kisebbségek vezetőiről. Calinescu miniszterelnök temetési szertartása alkalmával dr. Bartha Ignác N. U. F. képviselő is tartott beszédet. A német kisebbség részéről Hans Kaunis beszélt. A beszédekkel kapcsolatban a „Timpul“ című bukaresti ujság a következőket írja:

„Dr. Bartha Ignác a magyar és Hans Kaunis a német kisebbség nevében miután elítélték az alávaló merényletet, meleg s őszinte hazafiasságtól átfűtött beszédeket mondtak. Tőlünk különböző népek nevében beszéltek, de olyanokéban, akik vállalták célkitűzéseiket s az ország fájdalmait éppugy fájnak nekik is, mint nekünk. Nem mondhattak szebb szavakat egy ember tevékenységének dicséretében, aki fáradhatatlanul harcolt hazája nagyságáért s nem használhattak ostorozóbb szavakat azok ellen, akik büntönyükkel elárulták a hazát és a népet.“

A „Curentul“ a következőket írja:

„Vezető helyéről, ahonnan olyan hozzáértéssel intézte az ország ügyeit a volt miniszterelnök, különös figyelmet szentelt a kisebbségi kérdésnek s megtalálta a legszerencsésebb megoldásokat. Rövid idő alatt és a legnehezebb pillanatokban Calinescu Armandnak sikerült besoroznia az államszervezetbe különbség nélkül az összes kisebbségeket, lehetőséget nyujtva az őszinte együttműködésnek a közös érdekek előrevitelében. Figyelemreméltó tapintattal véggezte el annak a célnak az érdekében, hogy erős és egységes országot teremtsen. Armand Calinescunak nagy érdemei vannak az ország előtt s a kisebbségek külön érdemeit tartják nyilván. Megvalósításai közül a kisebbségi statutumra szükség volt a nehéz müben való együttműködés érdekében. A kisebbségek elismerő bucsubeszédük kiemelik a volt miniszterelnök tevékenységét s dicsérő szavakkal biztosítékot nyujtanak arra, hogy a kisebbségek, mint mindig, úgy most is mellettünk vannak és osztóznak nagy fájdalomunkban.“

Magas életjáradékot kap Calinescu özvegye. A hivatalos lapban királyi rendelet jelent meg, amely a meggyilkolt miniszterelnök özvegyének október elsejével kezdettel havi ötvezer lej életjáradékot biztosít. Az életjáradék mentes minden jelenlegi és jövőbeli adótól.

Ötven növendéket vehetnek fel egy tanító után a felekezeti iskolák. Közöltük lapunkban, hogy a nemzetnevelésügyi minisztérium a felekezeti iskolák számára tanerőnként negyven tanuló felvételét engedélyezte. A nemzetnevelésügyi miniszter ezt a rendeletét módosította és megengede, hogy az 1940—41. tanévre tanerőnként ötven tanulót vehessenek fel.

Pusztító földrengés volt Kiszsiában. Lapunk előző számában közöltük, hogy a bukaresti földrengéstjelző intézet műszerei Bukaresttől ötszáz kilométer távolságban földrengést jeleztek. A földrengésről azóta részletes tudósítások érkeztek. A természeti szerencsétlenség a kiszsi Szmirna közelében pusztított. Két község teljesen megsemmisült. A földrengésnek kétszáz halálos áldozata van.

Hatályon kívül helyezték a kulturzóna rendeletet. Lapunk előző számában közöltük, hogy a hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely névszerint felsorolja azoknak a községeknek nevét, amelyek az ugynevezett kulturzónába fognak tartozni és amelyek községeiben az állami tanítók ötvenszázalékos fizetésemelést fognak élvezni. A legújabb rendelkezéssel a nemzetnevelésügyi miniszter hatályon kívül helyezte az augusztus 18-án kelt rendeletet.

Tanító urak figyelmébe! Megjelentek a „Minerva” kiadású legújabb tankönyvek!

A Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet Rt. (Cluj-Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.) a folyó iskolai évre az elemi iskolák részére teljesen átdolgozott és a legújabb tanterv minden követelményeinek megfelelő tankönyvet adott ki. Az ABC és olvasókönyvet a több oldalról beérkezett kivánságnak megfelelőleg kiegészítette számtani résszel. — A II. o. könyvet javított kiadásban hozta forgalomba. A III. és IV. osztályos tankönyveket az időközben beérkezett észrevételek alapján átdolgoztatta. Az V., VI. és VII. o. részére új könyveket adott ki, amelyek teljesen fedik a legújabb tanterv előírásait. A felső osztályok részére az anyag két könyvbe van elosztva. Egyik könyv külön-külön osztályként magában foglalja a magyar és román olvasó és nyelvtani részt, — a történelem és számtan anyagát, — míg a másik könyv — a tudományok könyve — mindhárom osztály anyagát tartalmazza a következő tudomány ágakból: test- és egészségtan, földrajz, természetrajz, fizika, kémia, emberi és állampolgársági kötelességek. A felső osztályok részére tehát két könyv szerzendő be.

A tankönyvek részletes körülírását és az árát az alábbiakban adjuk:

1. Lőrinczi Ferenc—Bedelean Diomed: ABC, olvasókönyv és számtan a magyar tannyelvű elemi iskolák I. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 75—1938. Cons. Perm. sz. a.) Lei 40.—

2. Lőrinczi Ferenc, Bedelean Diomed, Kali Sándor, Ósz Sándor: Magyar nyelv, olvasókönyv, egyéb tudnivalók, számtan, limba románă a magyar tannyelvű elemi iskolák II. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 74—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. a.) Második javított kiadás. Lei 60.—

3. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Ósz Sándor, Bedelean Diomed: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természettudomá-

nyok, számtan, limba románă, istoria, geografia a magyar tannyelvű elemi iskolák III. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 73—1938. 91—1938. és 102—1938. Cons. perm. sz. a.) Második átdolgozott kiadás. Lei 80.—

4. Lőrinczi Ferenc, Ferenczi Gábor, Bedelean Diomed, Kali Sándor, C. Stan: Magyar olvasókönyv, magyar nyelvtan, természetrajz, földrajz, számtan, limba románă, gramatica, istoria a magyar tannyelvű elemi iskolák IV. o. számára. (A legújabb 1938. évi program alapján engedélyezve 73—1938, 90—1938, 92—1938. és 115—1938. Cons. Perm. sz. a.) Második átdolgozott kiadás. Lei 90.—

5. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, történelem, számtan, román olvasókönyv és nyelvtan az elemi iskolák V. o. számára. (Engedélyezve 437—936, 115—938. és 265—939. sz. alatt. Lei 70.—

6. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasókönyv, nyelvtan és történelem az elemi iskolák VI. oszt. számára. (Eng. 437—936, 115—1938, 265—939. szám alatt.) Lei 70.—

7. Lőrinczi Ferenc és társai: Magyar olvasó, magyar nyelvtan, számtan, román olvasókönyv, nyelvtan, történelem az elemi iskolák VII. o. számára. (Eng. 437—1936, 123—1938 és 265—939. sz. a.) Lei 70.—

8. Lőrinczi Ferenc és társai: Test- és egészségtan, földrajz, természetrajz, fizika-kémia, emberi és állampolgársági kötelességek az elemi iskolák V., VI. és VII. osztályai számára. (Engedélyezve 265—1939. sz. alatt.) Lei 70.—

A könyvek bolti árából a kiadó az iskoláknak 15% engedményt nyújt. Azok a tanítók, akik az új kiadású könyvekből nem kaptak tanítói tiszteletpéldányt, forduljanak a kiadóvállalathoz (Minerva S. A. Cluj, Str. Baron L. Pop 5.), ahonnan az igénylendő könyveket megküldik.

Búcsú a nyártól. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált riportot közöl erről a Déliab új száma, amely gazdag tartalommal jelent meg.

Új könyvek.

Népkönyvtáraink helyzete, írta dr. Parádi Ferenc.

Dr. Parádi Ferencnek értékes tanulmánya jelent meg a Hitel című folyóiratban, a romániai magyar népkönyvtárak helyzetéről. A cikkből külön lenyomat is készült és az füzet alakjában került a nagyközönség elé. Parádi Ferenc tanulmánya világos és tanulságos számadatokkal bizonyítja be, hogy a Magyar Nép és a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet milyen nagy és alkotó munkát végzett ezen a téren. Tanulmányában egyik helyen ezt írja:

„Az 1922-ben megindított „Erdélyi Magyar Népkönyvtár-mozgalom“ kötelességteljesítő tudattal első feladatául a falusi olvasóközönség részére írott könyvek kiadását tekintette, hogy pótolja az elveszett könyvtári anyagot s kielégítette a népi tömegek ilyen irányú művelődési igényeit. A „Magyar Nép“ című hetilap szerkesztőségéből indult ki ez az első kezdeményező lépés. Ekkor indult meg a „M a g y a r N é p“ és „M i n e r v a“ kiadásában a „Magyar Nép“ könyvtára“ c. könyvsorozat. De hét évi munka tapasztalatai után, 1929-ben szükségként jelentkezett, hogy a népkönyvtár-mozgalom olyan terjesztő-szervvel bővüljön, amely az olvasóközönséggel, a különféle intézményekkel s a meglévő könyvtárak vezetőivel fölveszi a kapcsolatot és új népkönyvtárak létesítése, valamint a meglévők kiegészítése érdekében lépéseket tesz. Így kapcsolódik be a népkönyvtár-mozgalom terjesztői munkájába a „M i n e r v a“ Rt. könyvkiadóvállalat.“

Parádi Ferenc ezután számadatokkal mutatja ki, hogy jelenleg 517 népkönyvtár van Romániában. Ezekből 402 könyv-

tárat a Minerva népkönyvtári osztálya létesített. Az értékes, kis tanulmány ajánlható mindenkinek elolvasás végett, akit népünk művelődésének sorsa érdekel.

Szövetkezeti ismeretek.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Központja, továbbá a Hangya Szövetkezetek Szövetsége, értékes és hasznos könyvsorozat kiadásába kezdett. Az említett szövetkezeti szerveknek az a cél lebeg szeme előtt, hogy a szövetkezeti ismeretek általánossá való tételével, szerethessék meg az eszmét a nagyközönséggel. Ennek a célnak az érdekében már nagyon sok kezdeményező lépés történt. A szövetkezeti központoknak a mostani vállalkozása azonban minden eddiginél jobban és hatásosabban szolgálja az elmondott célt. A legújabbban a szövetkezeti könyvtár sorozatában kiadott két füzet a szövetkezeti ismeretekkel általában és az iskola szövetkezetek vezetésének kérdésével foglalkozik. A szövetkezeti ismeretek kézikönyvét Dr. Nagy Zoltán írta. A könyv Dr. Gr. Bethlen László és Gr. Haller István előszavával került a nagyközönség elé. Az iskolaszövetkezetek működéséről szóló könyvet Nagy Zoltán tanár és Balázs András igazgató tanító írták. A könyvhöz előszót Imreh Zsigmond, a Hangya szövetkezetek szövetségének igazgató alelnöke írt. A két könyv valóban értékes utmutatásokat nyújt arra vonatkozólag, hogy miképpen kell folytatni a szövetkezeti munkát, hogy hasznos és eredményes legyen. A könyvek megrendelhetők a nagyenyedi Hangya Szövetkezetnél.

Németország nyerte meg a sakkjáték világbajnokságát. A Buenos-Airesben folyó sakkversenyen az összes nemzetek előtt Németország nyerte meg a küzdelmet. Érdekes, hogy a németek után mindjárt a lengyelek következnek, akikkel a németek utolsó sakk játszmáikat játszották. A versenyen Németország 36, Lengyelország 35 és fél pontot szerzett.

Hogyan lehet helyettesíteni a bevonult italmérőket? A törvény szigorú intézkedéseket tartalmaz arra nézve, hogy az italmérési engedélyeket másra nem lehet átruházni és az italmérést személyesen az kell, hogy végezze, akinek a nevére az engedély szól. Tekintettel a katonai bevonulásokra, a pénzügyi hatóságok különleges intézkedéseket foganatosítottak. Elrendelték, hogy a katonai gyakorlatra bevonult italmérőket helyettesíthetik rokonok és fizetéses alkalmazottak is. A pénzügyi hatóságok utasították a pénzügyőrség tagjait, hogy az ilyen helyetteseket ne zaklassák, hanem jóakarattal segítsék őket a rendeletek megértésében és betartásában.

Magyar nótaszöveg-pályázat!

A magyar nótacsokornak legszebb virágai azok a dalok, amelyek Erdélyről a nép száján keltek életre, vagy megihletett nótázók munkája nyomán bontottak szárnyat. Szép a csokor, csak kicsiny. Sok virágszálal lehet még belekötni, melyek büszkén hirdessék Erdély elbűvölő szépségeit. Hogy ez a bokréta minél szélesebb, minél dusabb, minél illatosabb legyen, az Erdélyi Magyar Dalirodalmi Társaság az 50 éve elhunyt kiváló erdélyi dalköltő br. Bánffy

Jöjj ki a rétre!

Hajnali szellő
dudorász lággyan.
Ne heveri soká
a meleg ágyban!

De szép is a rét,
Kacag a kék ég.
Jöjj ki a rétre,
ez az egészség.

Libegve leng, száll
az arany pára.
Mosolyogj rá a
búzavirágra!

Hadd süssön reád
az Isten napja,
úgy szép a kislánus
s fű, ha barna.

A rögök fölött
kicsi pucirta
zengő imáját
az ére írja.

Hallgasd csak, hallgasd
forró fohását.
S a Teremtőnek
adj te is hátát.

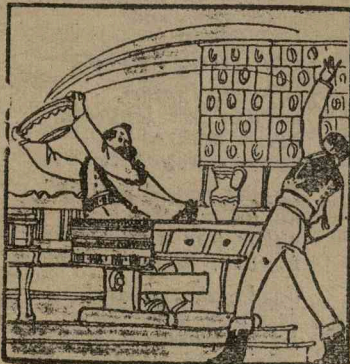
AZ ARANY LÉGY

Túl Kásaországon, túl a törpék hegyén, volt egyszer, hol nem volt, volt egy nyalka legény. Nem volt bizony neki se apja, se anyja, csak a nagy, kegyetlen, erős bűbánata. Az erős bűbánatot ott fekiűdt a lelkén. S egy piros hajnalon így szólott a legény:

— Se apám, se anyám, se testvérem nincsen, elmegyek világgá, megsegít az Isten. Elmegyek világgá, szolgálatba állok, íthagyom a falut, szerencsét próbálok.

Hát ahogy kimondja, jaj, édes Istenem, nagy szél kerekedik rettentő sebesen. S felkapta a legényt suhogó szárnyára, le is letette a király udvarára.

— No, ha már itt vagyok, — gondolja a legény — a palotába is bizony benézek én. Hátha a szolgáló-nép megfogytakozott épp s szaladj ki, szaladj be szolgálóra van szükség.

Ahogy elgondolta, be is lép a legény a királyi kastély gyémántos küszöbén. Átlép a küszöbön, belép a szobába, asztalnál ült éppen az ország királya. Kendő a nyakában, mert éppen ebédelt, — cifra szolgálók hordták elébe az ételt.

Meglátta a legényt, nagy haragra gerjedt, szemé vérből forgott, ősz szakállá lenggett. S a leveses tálát bizony csak felkapta s haragjában majdnem a legényhez csapta. Féltrelep a legény, ez volt a szerencse, így a tál levesből nem kapott cseppet se. S így szólott a legény:

— Felsőges királyom, életem, halálom kezébe ajánlom, ez aztán az igaz magyaros szívesség, hogy így megosztotta vélem a levesét.

Mosolyog a király:

— Legény vagy a gáton, mi járásban jöttél, mondjad el, nem bánom.

Igy felel a legény nagy-illedelmesen:

— Felsőges királyom, elmondom szívesen. Itálvizem a gond, kenyerem a bánat, fogadjon fel engem Felsőg szolgálójának.

— No, — mondja a király, — jökor jöttél fiam, szegény vén fejeknek úgyis nagy gondja van. Légyűző szolgálómat épp ma hajtottam el, rest szolgáló volt nagyon, elaludt, mint a tej, mikor ebéd után az álmom elnyomott s ne/a hajtotta rólam a legyet,

szúnyogot. Vállalnád-e fiam ezt a feladatot, hajtanád-e rólam a legyet, szúnyogot?

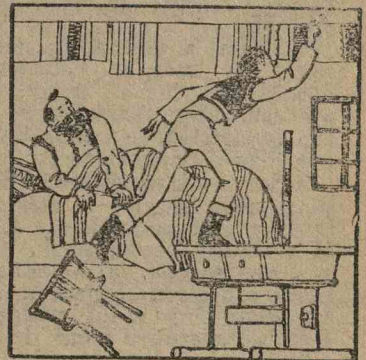
Vállalja a legény s így szólott a király:

— Ül le s egyél fiam, hadd ürüljön a tál.

Jóllakik a legény, akár csak a duda, mint cigánylakiziban a vér Puli kutya. De hogy a szavamat szóm agyon ne üsse, látja a legény, hogy hull a király könnye, hull a főzelékbe, hull a peccenyére. Szeget ütött ám ez a legény fejébe.

— Felsőges királyom, hogyan meg nem sértem, mért ég örökös könny felsőges szemében?

Elmondja a király erre szomorúan, hogy volt egy leánya, haja, mint az arany, szíve, mint a gyémánt s bizony, elrabolta a szépséges szép lányt a gonosz boszorka. Elrabolta bizony régestelen-régen, azóta fáj a bú a király szívében. Se-

B. Czeke Vilma:

A hárfa

Élt Jézus idejében egy árva koldusfiú, Benjaminsnak hívták. Nagypapjával, egy hárfa, öreg koldussal járta a falvakat, városokat. Amikor azután nem messze Jeruzsálemtől, nagyapja is lehunyta szemét, szegény hegyi pásztorok között talált menedéket.

Szomorúan csendes és kiellen volt az élet itt a mosolytalan pásztorok között. Szerencsére azonban a kis Benjaminsnak ott volt a hárfa, amit a nagyapja hagyott reá. S volt a báránycsok között egy hófehér kis bárány. Aznap született, amikor Benjamin a pásztorokhoz került. Ez a kis bárány örökösen ott volt Benjamin körül és a lábához simulva, hallgatta a hárfa felzendülő ájtatos fohászokat. Esténként is odabújt hozzá és melengette.

Egy reggel azonban, amikor felébredt Benjamin, hőszi báránycsok hiányzott mellette. Kereste mindenütt, de hiába. Elővette hárfaját és játszani kezdett rajta, de a báránycsok csak nem jött.

Benjamin keresés közben, mind lejjebb és lejjebb ért le a hegyekről, míg el nem jutott Jeruzsálem városába. De itt is hiába kereste a báránycsok mindenfelé. Végre is már

esteledni kezdett, amikor benyitott egy szép, nagy ház kapuján. S hát, itt az udvaron, egy nagy köre kiterítve meglátja ám a hőszi báránycsok bundáját.

— Jaj, mi történt? Ki ölte meg az én báránycsokomat? — sikoltotta Benjamin.

Egy férfi lépett ki a házból és szólt:

— Ne sirasd báránycsokodat, sőt inkább örülj, ha a tied volt, mert egyedül találtatott mellőnk a mi Urunk Jézus számára.

Arimathiabeli József volt ez a jámbor férfi, akinek házában Jézus az utolsó vacsorát szándékozta aznap elkölteni. Két tanítványát küldte el ezzel az üzenettel és megparancsolta nekik, hogy válasszanak ki egy esztendősnél nem idősebb, hibátlanul szép, hófehér báránycsokot és készítsék el szokás szerinti az ünnepi vacsorára.

Elmesélte József, hogy a két tanítvány egész Jeruzsálemben nem talált ilyen hibátlan, szép báránycsokot, amilyent Jézus kívánt. S egyszer csak megnyílt a kapu és belépegetett rajta a hófehér báránycsok.

— Ki más küldhette ezt a báránycsokot, mint maga a jó Isten, hogy a mi Urunk Jézus ünnepi vacsora nélkül ne maradjon — mondta a jámbor házigazda. — Mintahogyan téged is a jó Isten küldött éppen hozzám, hogy házában szerető otthonra találj és megismerjed Jézust.

hol se találják, hej, pedig keresték nagy-erős daliák, nagy-erős leventék. Azóta meg is halt lehetséges a lány, lelke átlépett a másvilág kapuján.

Ahogy ezt elmondja, lefekszik a király és a búvós álom szempilláira száll. De biz még akkor is hullt a király könyve, esillogott a párnán szivárványos gyöngye.

Elfogta a legényt rettentő álmoság, s hogy el ne aludjon, forgatta az ujját. Hát ahogy forgatja rettentő sebesen, arany légy repül be s dümmög keservesen. Gyönyörű arany légy, esillogott a szárnya s a szívbe hasított keserves sirása. S azonmód beröppen egy nagy fekete légy s felkapja és viszi az arany legyecskét.

No, amul a legény, de nem szólt egy szót se. Másnap megint csak jön az arany legyecske. Meg akarja fogni a legényt hirtelen, de a nagy csúnya légy elvitte sebesen.

A harmadik napon, — no legény részen légy! — megint csak beszállt az ablakon a két légy. Ahogy beröppennek, biz a legény se rest, az ablakhoz ugrik s bezárja egyenest. A kis arany légy a fiú vállára száll, de a csúnya nagy légy mérgesen megszúval. Repül ide-

oda, dühös és haragos, nem úgy mint a másik, az a kis aranyos.

Ugrik a legény a székre, az asztalra. S a fekete legyet egyszerűen megkapja. Hanem ahogy ugrik, felborul ám egy szék s kinyitja a király erre könnyes szemét. No, ahogy kinyitja, eltátja a száját, azt hitte, alszik még, vagy pedig csudát lát. Ha hiszitek, ha nem, bizony csuda történt, szépséges lányá vált az arany légy tüstént. Szépséges lányá vált s mondanom se kell tán, a király lánya volt az a szépséges lány. Hej, de nagy öröm lett, csókolgatja egyre a király leányát kacagva, nevetve.

S a csúf fekete légy, jaj, légy Uram velem, az meg boszorkánnyá váltott nagyhírtelen. S bizony a boszorkány nagy büntetést kapott, csúf gonosztettéért erősen meglakolt.

S hogy a két fiatal egymást megkedvelte, legyet váltott a lány s a dali levente. Aztán megtartották a lakodalmat is, volt nagy dinom-dánom, ott voltam magam is. S töltött káposztával úgy jóllaktam ottan, hogy a sült csirkétől épp csak hogy azuszogtam.

Ölbe, Irén.

Fecske-iskola

Öreg fecskemama felkel korán reggel s reggeli imát zeng csicsérgő, vig kedvvel.

Azután felrázza alvó kis turkóit, néhány kicsi fecske ugyancsak szabódik.

Amde nincsen mentség bizony, fel kell kelni, imádkozni szépen s iskolába menni.

Meg is mosakodnak, fel is öltözködnek, öreg fecske-mama elkíséri őket.

Fenn a sürgönydróton a fecske-iskola.

Itti főkdít öreg fecske-mama:

„Picuri, Ficseri, nagyon jók legyetek, tanító néni nagyon figyeljetelek.

Legyet fogni, szállni ha jól megtanultok, akkor lesz a szívem nagyon, nagyon boldog.

Jósággal, tudással teljen a szívetek... Délre kirándított légy vár majd benneteket,

Benjamin azonban csak vigasztalan maradt. Idáig még soha nem hallott Jézusról s így csak haragudni tudott reá, amiért miatta ölték meg kedves kis bárányját.

— Minek most már ez a hárfa is énnekem! — kiáltotta fájdalommal. — Add oda ezt is, itt van, annak a Jézusnak, akinek éppen az én báránykám kellett. — Azzal a hárfa hurjait kettétépte s úgy dobta le a földre. Maga pedig keservesen zokogva borult le a hófehér bárány bundájára.

Éppen akkor nyílt meg a kapu és Jézus lépett be rajta tanítványjaival. Odament a zokogó gyermekhez és szomorúan szólt:

— Megbocsádom haragodat, mert nagy szeretetből fakad. És ó, ha a bárányodat is tudtad szeretni, hogyan fogsz siratni engem, ha majd én is elmegyek. Éppen azért becsüld meg ezt a hárfát, vigasztalódat, amelynek hurjain a Lélek hangjai szólnak majd hozzád és mindazokhoz, akik siratni fognak engem.

Ezeket mondta Jézus, majd felvette az eldobott hárfát és hurjait végigsimította. S azok szelíd dallammal ismét összeforráltak.

Ezután Jézus megfordult és bement a házba. Tanítványai követték.

A kis Benjamin egyedül maradván, megpendítette kedves hangszerét. És a hárfa hangja még soha így meg nem fogta szívét.

— Ki lehet ez a csodálatos férj? — ébredt fel megtisztult lelkében a kérdés.

Felkelt és bement ő is a házba Jézus után. Benézett a nagyterem nyitott ajtaján. Jézus éppen vele szemben ült a nagy asztalnál, középen. Körülötte a tanítványok.

A házigazda éppen akkor tette le eléjük a párolgó ételt. S Benjamin kimondhatatlan vágyat érzett, hogy ő is szolgáljon Jézusnak. Hárfáját a terem falához támasztotta s a gazda intésére ő töltött bort Jézus poharába, majd a többieknek is.

Közben hallgatta Jézusnak örök szavait a szeretet halálontúli hatalmáról.

— Ne szomorkodjatok, amiért most elmegyek — mondta Jézus. — Hogyha szerettek, inkább örülnötök kell, hogy visszatértek nemsokára az én Atyám házába. Hajlékok készítek ott titektek is. És nem hagylak benneteket addig sem árvaságban. Megkérem Atyámat, küldjön vigasztalót nektek énhelyettem, ama Szent Lelket, aki megvilágosítja elmétekben mindazt, amit most mondtam nektek. Csak szeressétek egymást úgy, amint én szerettelek titeket...

Benjamin nem értette meg Jézus mélyértelmű szavait, nem tudta, hogy ez a csodálatos férj közeli halálára készülődik. Csak azt a mindent átölelő szeretetet érezte, amely Jézus minden szavából sugárzott és boldogsággal töltötte el a szívét. És miután ő is kapott az ünnepi vacsorából, leült Jézussal szemben az ajtó mellé és hárfáját az ölébe véve, csodálta őt és hallgatta mennyei szavait, amíg csak édes álom nem szállt szemére.

Másnap reggel, amikor felébredt, legelőször hárfáját vette elő s hálaadó, dicsérő zsolnában emelte fel lelkét Istenéhez.

Ezután hozzáfogott, hogy a terem összetakarítsa. Majd a ház egyéb munkáiban is segédkezett. S közben egész nap csak arra gondolt, mikor jön el megint Jézus? Szerette volna megkérdezni Józseftől, a ház urától, de az ma egész nap távol volt hazulról. És egész nap oly sötét, szomorú volt az ég, este-jelé pedig olyan mennydörgés rázta meg a földet, hogy a ház népe meg sem várva urát, sietve bújt ágyába.

Benjamin szívét is félelem fogta el. Egyedül maradván, elvette hát a hárfáját és játszanival próbált rajta. A hárfa azonban most csodálatos módon néma maradt. Pedig a hurjait mind-mind épek voltak.

Reggel azután megtudta Benjamin a szomorú hírt, hogy Jézus meghalt. Ellensége keresztrefeszítették. Ezért nem szólt már este sem a hárfa, mintahogyan a többi hangszer is mind megnémult fájdalmában. S megnémultak az emberek is szomorúságukban.

Harmadnap reggelre azután, Húsvét vasárnapjának hajnalán, Benjamin szokatlanul frissen és vidáman ébredt. A hárfa csodálatosan édes, tiszta hangja volt, ami felébresztette. Jézus látta a hárjával kezében, lábához simulva pedig a hófehér báránykát. Am alighogy kinyitotta szemét, eltűnt a látomás. Az ujjongó, boldog öröm azonban megmaradt szívében.

— Feltámadt Jézus! — kiáltott be valaki József házának kapuján ebben a pillanatban. Jöttek mások is, egymásután hozták a híreket Jézusról, aki itt is, ott is megjelent övéinek. Benjamin is elmondta látomását és bizonyossággal játszani kezdett a hárján, ami most gyönyörűen szólt. És akik csak hallották, ha nem is látták a feltámadt Jézust, mind hittek benne és érezték, hogy itt van közöttük, szól hozzájuk a hárfa hangjaiból. És nem szomorkodtak többé.

Csak egyszer, amikor Jézus utolsószor megjelentetvén magát, hűveinek szeme láttára szállt fel a Mennyekbe, fakadtak mindannyian sírva elhagyatottságukban. Az utolsó vacsora színhelyén összegyűlve, napokon át búslakodtak és várták a csodát, amit Jézus Pünkösöd napjára megjövendőlt.

Benjamin is ott ült a ház küszöbén, a nyitott ajtónak támaszkodva és egyre csak sírt és szomorkodott Jézus után. Még a hárfa is napok óta érintetlenül hevert mellette. Hát, egyszer csak egy hófehér galamb suhant le az égből és a hárfára szállva, megpendítette annak hurjait.

Majd zúgó szél kerekedett és villám csapott le az égből. Vakító fénybe börtölt minden és Benjaminnak is megvilágosította szívét-lelkét. És megtelve a Szent Lélekkel, felismerte végre földi küldetését.

Hárfájához nyúlt és játszani kezdett. A zene csodálatosan szép és titokzatos nyelven Jézusnak vigasztaló szavai hangzottak fel tőle, amerre csak járt, mindenfelé:

— Ne féljen a ti szívetek, mert veletek vagyok! És bízzatok, mert én meggyőztem a világot!

A válogatós királylány

Volt egyszer egy király, annak meg egy lánya, nem akadt a lánynak hét megyében párja. Szép is volt, jó is volt, csak egy hibája volt, igen válogatós, igen finnyáska volt. Azt mondta a babra:

— Jaj, ezt nem szeretem!

A turós csuszára:

— Jaj, ezt nem chetem!

Mikor levest látott csak a fejét rázta:

— Jaj, ha ebből ennék a hideg kirázna.

A spenótra, kelre azt mondta:

— Ez kozmás.

Tyúkpecsenyét evett, nem kellett annak más. Az volt a reggeli, uzsonna és ebéd, még vacsorára sem kellett neki egyéb.

Hej, bánkódott szörnyen, hej, búsult az apja, mi lesz a lányával, ha szemét behunyja. Féltette a lányát az óhenhalástól, mi lesz, ha kikopik a királylányságból?

A kis királyleány egy szép nyári napon elindul sétálni a zöld hegyoldalon. Sétálgat, sétálgat, mendegél, mendegél, egyszer csak sühogó, sötét erdőbe ér. Ugyan megbámulták a katicabogárkák, nem láttak még soha ilyen szép leánykát. Mendegél, mendegél, a nap is leszállott, lecsukták szirmukat a tarka virágok. Sírt, rítt a királylány:

— Jaj, de eltévedtem, hogy találok haza, Istenem, Istenem.

Szeméből a könny addig csorgott, pergett, egyszer csak elaludt egy öreg fa mellett. A forró nap arany, dús hajára tévedt másnap késő reggel, amikor felébredt. S újra felzokogott szomorú fajsza:

— Istenem, hol vagyok, hogy találok haza!?

Nem tudta, hol van dél, észak, kelet, nyugat, nem találta sehogy kifelé az utat. Haladt a fák között mindig beljebb, beljebb, ide nagyon szomjas lett, de nagyon éhes lett. Tépi kicsi szívét kegyetlen búbánat, egyszer csak megpillant egy kicsike házat. Piros a teteje, piros az ajtaja, piros a kéménye, piros az ablaka.

— Nő, ide benézek, ha hétfejű sárkány lakik itt, akkor is, szolt a kis királylány.

— No, találd ki Maresa, no, találd ki Jóska, ki lakott vajjon ott? Egy öreg anyóka. Egy öreg anyóka s harminc unokája, ámde volt is ottan zenebona, lárma. Nagy, szörnyű üst körül ült a harminc gyermek s bizony, szegénykék csak hajaskrumplit ettek. Ettek jó étvágygal, szemük csak úgy fénylett, arcukon pozsgásan piroslott az élet.

— Ujj le te is közénk, — szolt az öreg anyó — egyél te is velünk, ne vesd meg, ami jó.

De a királylányban nagy kovélység égett:

— Nekem bizony nem kell, tyúkpecsenyét kérek. Nézzétek, a ruhám hogy csillog, hogy ragyog, tudjátok meg, én a király lánya vagyok.

De hogy a szavamat ne öltsem a szómba, rongyokban csüngött le a szép ruha róla. Üszetépte azt az erdő sok-sok gallya s a reggeli harmat ugyan eláztatta. Illeggett, billegett a kicsi királylány, ámde a gyerekek ki is kacagták ám.

— Hogy te királylány vagy, hihihí, hehehe, nem kell neked más csak finom tyúkpecsenye?

Ha az öreg anyó rájuk nem szolt volna, míg a világ világ, csak kacagtak volna. A kis királylány meg, egyedem, begyedem, egydarabig csak sírt, csak rítt keservesen. De amikor látta, hogy a többi gyerek ugyan játszik, ő is odakeveredett. A tűzhelyen pedig újra főtt a krumpli, finom eledel az, nem lehet megenni.

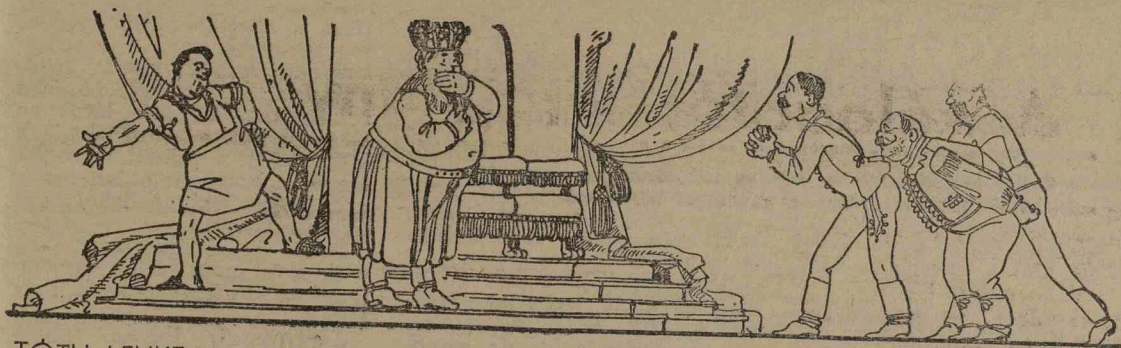
— Egyetek gyerekek, aztán lefeküsztok — tette le az anyó a rettentő üstöt.

Nő, ettek is azok s kicsit finnyáskodva a királyleány is bizony megkóstolta. Két nap nem evett már a királylány akkor, de kekre is nőtt hasa a krumplitól.

Másnap tökött evett, harmadnap meg babot, negyedik nap pedig krumplilevest kapott. Ott volt a királylány talán három hete, eszébe se jutott már a tyúkpecsenye.

Ezalatt meg otthon volt nagy sírás, rívás, nem ízelt senkinek a csirkepaprikás. A király szeméből forró könny pergett le, a kicsi királylányt váltig kerestette. Mindig szomorkodott, nem ivott, nem evett, a szörnyű bánatba belebetegedett.

A lakájok egyszer mégis megtalálták a viték a királyhoz a királyleánykát. Kigyógyult már akkor a válogatósból, a két arcán piros, nagy egészség lángol. Lencse, borsó, kása, mind Isten áldása, megevett már mindent a királyleányka. Hej, örült a király, hej, örült az ország, grófnénak tették meg az öreg anyókat. Az unokákból meg csupa gróf lett s herceg, híres országzászlós nagy vitézek lettek. Úgy fénylett a nevük, akárcsak a csillag, talán ma is élnek, ha még meg nem haltak.

TÓTH LENKE: RIPITYOM

Volt egyszer egy falu, Ripityom a neve,
— nohát, az a falu vígsággal volt tele! Nevetett a levél s a gyümölcs az ágon, —
— annál vígabb falu nem volt a világon! Nevetett a suszter, meg a csizmadia, — kacagott a borbély, az öreg s a fia! Kuncogott a bíró, mosolygott a hentes, — nem volt ott senki szomorú, vagy csendes.

Ha megkérdeznék, mi a jókedv oka? Egy ripityomi se mondaná meg soha! De én elárulom: azért nevetősek, mert ők mindannyian dolgosak, erősek. Kakasszóra kel fel mind az egész falu s egy perc múlva nyitva valamennyi zsalu! Imával ébrednek, dalolva dolgoznak, — kenyér-szalonnából nagyot falatoznak, — nincs közöttük lusta, nincs közöttük beteg, — a király is fúrge, pedig elég öreg!

De egyszer mi történt? Elaludt a falu! Napfölkeltékor még csukva minden zsalu! A ripityomiak hasára sűt a nap, mikor a legelső riadtan észbekap. Nézi az óráját: déli tizenkettő! Mi történt? Mi történt? Hej! Uram! Teremtő!

Szalad a szomszédba, azokat is költi: — az egész falut nagy ijedelem tölti: mi történet, hogy senki fel nem ébredt? Egyetlen házban sem főztek ma ebédet?!

No, kisült a nagy baj: megnémult a kakas! S hiába volt a nap aranyló sugaras, — nem bírta a kakas költeni a falut, — így esett aztán, hogy mindenki elaludt!

Mikor hírül viszik a királyi várba, hogy néma a falu egy-szál kakaskája, — a király megijed, még pedig erősen! S csuklani kezd, ahogy nem csuklott még ő sem!

Megitatják vízzel, — íszik egy hordóval. No, még hangosabb lesz a csuklása jóval! Elszopogat egy zsák fehér kockacukrot.

De biz' még akkor is csuklott, egyre csuklott! Hátbavágja ekkor a főfő-miniszter, mert azt hallotta, hogy csuklás ellen így kell! No, persze, finoman vágja hátba, félve, — hát, így nem is szakad a nagy csuklás félbe!

Jó az udvarmester, — az is hátbavágja. Az már keményebben, — a király csak állja! Nem csuklik egy percig, — de csak újra kezd! Szegény, öreg király, majd az esztét veszti!

Hátbavágják sorra: hopmester és kukta: az se volna csoda, ha már orra bukna! Az ajtónállók is hátbadögönyözik, — a fullajtárok is ugyan megöklözik, — ropog a bordája, recseg minden csontja, — de még egyre csak a: hukk!-, hukk!-, hukk!-ot mondja.

Hej, szomorú falu lett a víg Ripityom! Feketé virágzik a fehér liliom! Fekete a kalács, fekete a kenyér, — míg a király csuklik, — semmi se lesz fehér!

— «Hamar egy tenyeret! Egy olyan tenyeret, amitől a király csuklása megreked! Jaj, jöjjön valaki, úgy suhintsa hátán, hogy a kínos csuklás azonnal megálljon!»

Ezt dobolja ki a bíró, meg a dobos: erről tanakodik a buta, az okos! Ezért megy a várba suszter, borbély, hentes: — míg a király szenved, semmi se lesz rendes!

A péknek is van egy picike inasa, de biz' olyan erős, mint egy török basa! S bizony, az öklében van minden ereje: nem hiába dagaszt ötven cipót vele!

Úgy van, ahogy mondom: csak neki sikerül hátbapuffantani a királyt emberül! Igaz, hogy a fölség a földön elterül, — de szűnik a csuklás úgy kívül, mint belül!

Várnak egy-két percig: hátha csak kiújul! De biz' meg nem újul! S már senkise búsul. Megszólat a harang a nagy-nagy örömrre, — selyemcsokrot kötnek a győztes öklökre! Bársonyruhát húznak a pékinaskára, — volt vagy tízforint és húsz krajcár az ára!

A nagy örömtől a kakas csuklik egyet, — s ez a szerencséje! Kiköpi a meggyet, ami tegnap reggel a torkán megakadt s amitől megnémult, ez volt az a falat!

Most, hogy kicsuklotta, kitisztult a torkal. Visszhangzik is végig valamennyi porta a friss kakasszótól, ami csak úgy harsog! S Ripityomban megint derűsek az arcok!

ALMASZÜRET

Bábjáték kicsinyeknek

Szereplők: *Jani bácsi, Béla és Dani fiúcskák.* (Két játszó szükséges, egyszerre 3 szereplő is lévén a színen).

Kellékek: *Almafáska néhány rákötözött almával, fülemiledal füttyszóval utánozva, almasedő ujjaskaró.*

(A fülemile énekel a fán, Dani és Béla alatta leskelődve hallgatják.)

Béla: Jaj! be gyönyörűen énekel a fülemile madár!

Dani: Ott van neki a fészke is a falombok sűrűségében.

Béla: Talán már tojáskaik is vannak?

Dani: Négy volt neki, de már kikeltek, fel is nőttek a fiúcskái, el is repültek!

Béla: Honnan tudod?

Dani: Neked megsúgom, de csak teneked, ide gyere, itt súgom meg, mert ott meghallják *(ide-oda vezetgeti, hogy megsúghassa)*. Hát tudd meg, hogy én titokban voltam már a sűrű lombok között az almafán, megnéztem a fülemile fészket. *(A közönséghez.)* Ti nem hallottátok meg, mit súgtam? *(Feleltek, Dani letagadja a közönség állításait és egyéb sügöttakat hazudik.)*

Béla: Jaj be szeretnék én is fülemile madár lenni, hogy olyan szépen tudjak énekelni. Megpróbálok megtanulni *(fütyül, utánozza a fülemilét, ügyetlenül)*.

Dani: Én is szeretnék ám fülemile lenni, azért hogy ott lakozhassak a fán és kedvemre annyi körtét ehessen róla, amennyi a hasamba belefér.

Béla: Te csacsi, hiszen ha fülemile volnál, akkor csak ekkorácska hasad volna, mint a madárnak illik.

Dani: De én elefánthasú fülemile szeretnék lenni, ekkora hassal ni!

Jani bácsi *(jön)*: Gyerekek, mit nézegetitek olyan nagyon az almafát?

Béla: Csak nézegetjük, csak.

Jani bácsi: Félek, hogy olyan nagyon nézitek, hogy leesik tőle az érett alma. Mert mind érett ám. És éppen szükségem is volna egy fiúcskára, aki segítsen az almasedésben.

Béla, Dani: Én segíték! Én segíték!

Dani bácsi: Hát melyitek tud jól a fára mászni?

Dani: Én tudok! Kitűnően tudok, akár a mókus!

Béla: Én nem is próbáltam még, hát nem is tudom, hogy tudok-e, vagy se.

Jani bácsi: No akkor pró-

báld meg, Béla, tudsz-e fára mászni?

Béla *(megköpi a markát és nekigyürközik, nagy nyugóséggel mászik, hangosan biztatják, a közönség is, de minduntalan visszacsúszik, végül valamennyire felmászik, de nagy sikoltással visszaesik, utána nagy jajgatást csap)*: Jaj, kitértem a fülemet, kifcamodott a hasam, eltértem a hajamat!

Jani bácsi: Jól van, nincs semmi bajod, Béla, téged fogadlak meg almasedésre!

Dani: Hát mért Bélát, mikor én tudok fára mászni, ő meg nem!

Jani bácsi: Éppen azért, mert az almát nem fára mászva kell szedni, hanem a földön alatta állva, almasedő ujjaskaróval. Menj, Béla fiúcskám és kéreződj el a szüleidtől almaszüretre, én meg azalatt hazamegyek és elhozom az ujjaskarómat. *(El.)*

Béla: Én megyek elkéreződni a szüleimtől.

Dani: Én is hazamegyek. *(Egyik jobbra, másik balra el.)*

Dani *(rövidesen visszalopódzik)*: Elmentek? Biztosan elmentek mind a ketten? Senki sincs-e a közelben? *(A közönséghez.)* Maguk sincsenek itt?! Ugy-e, Jóska, te sem vagy itt, ugy-e, Juliska, te sem vagy itt? Szóljon még, ki nincs itt?! No akkor jól van, senkise lát, felmászom a fára. Óh, ismerem én már a járást rajta! Ugy elbújok én itt, akár a fülemile madár! És most neki a sok jó almának! *(Csámcsogva, csettentgetve eszik.)* Jaj be jól Kittiúnó, nagyszerrrül! Nesze nektek a torzsájal! Nem szép tőletek, hogy megláttatok, csunya dolog a leskelődés. Hát még az árulkodás! Remélem, nem árultok el? Ezért kaptok tőlem egy-egy szép almát! *(Pár almát dobál a közönségbe.)* De most már egy szó se, egy pizsz se, egy mukk se az én almaszüretemről!

Jani bácsi és Béla *(jönnek a négyujjú karóval és kosárral)*. Dani félve elhallgat és bujik a lombok között).

Jani bácsi: No, hozzákezdhe-

tünk a szedéshez. Én szedem, te meg rakosgasd! *(Az ujjaskaróval szedi az almát, Béla-nak nyugtatgatja, Béla kosárba rakosgatja.)* De nem látok be elég jól oda a sűrű lombok közelébe! Mintha valami mozogna ott és mintha almát szedegetnél! Vajjon ki-mi lehet az! *(Nézegeti, lesti.)*

Dani: Jaj, kérem szépen, én csak a fülemile madár vagyok, igazán... *(Fülemilefütyüt próbálgat.)*

Jani bácsi: Ugyan miféle fülemile?

Béla: Jaj, vajjon nincs annak a fülemilemadár nagy elefánthasa?

Jani bácsi: Akármilyen fülemile, elhessegetem. Oda a sűrűbe úgy se tudunk jól belenyulni az ujjaskaróval, hát inkább csak megsulykoljuk a karóval a fát, míg az alma mind leesik. *(Veri a lombot a karóval, Dani eleinte fülemilefütyüléssel jajong, aztán a fütyülést közt mind több a sziszegés, nyugóséggel, majd jajgatás.)* Ne jajgass gyönyörű széphanjú fülemile madárka, inkább repülj el szépen az almafáról, amíg az almaszüret tart, hiszen ha fülemile vagy, akkor van neked szárnyad és el tudsz repülni. Repülj, repülj kis madárkám, hess, hess!...

Dani: Jaj, ne üsse a lombot, Jani bácsi, hiszen én vagyok a maga fájának a szegény kis fülemiléje Kis madár vagyok, jó vagyok!

Jani bácsi: Igen, úgy látom, hogy te amolyan jómadár vagy! *(Üti a lombot.)*

Dani: Jaj, ne üsse a lombot, benne van a fészke, eltöri a tojáskaimat!

Béla: Dehiszen Dani azt mondta rólad te fülemile madárka, hogy már kikeltek a tojásaid és el is repültek a fiúcskáid!

Jani bácsi: Röpülj csak te is, röpülj, röpülj te kis madár!

Dani *(jajgatva leesik)*: Jaj, elég volt, nem vagyok én fülemile, hanem Dani vagyok.

Jani bácsi: Igazán, Dani vagy? Mert alig ismerlek rád, olyan elefánthasad nőtt. Na, hát ha hivatlanul is részt vetél az almaszüretünkön, hát váljék egészségedre, szép szüret volt, jó szüret volt a ahogy illik, tánc is volt a szüreten, meg muzsika is hozzája. Köszönjük meg szépen mindnyájan, háromszor is *(a közönséggel együtt háromszor)*: Fülemile Dani, köszönjük a szép muzsikát!

V. Sipos Ida:

A remete galambja

Krónikás regé

A mogyoródi csata nagy, szégyenletes gyászt, bukást hozott Salamon királyra, az Árpádverű hercegekkel szemben. Elveszett sok jó vitéze, leesett fejről koronája, kicsorbult hősi kardja. Már csak jó lovában bízott. A rárószárnyú jószág tán elviszi még valahová jó helyre, jó barátok közé, más országba, ahol újra királyként tisztelik, ahol majd újra felragyog szerencsecsillaga.

Repült a paripa, mint a mesebeli táltos, sík földek, hegyek, halmok, erdők egyaránt elmaradtak mögötte. Hej, de elmaradtak ám — véletlen-e vagy készakarva — a kísérő vitézek is, Salamon kevésszámú, életbenmaradt hívei.

S hát hiába bolyongott szerte a világban, hiába fordult segítségért a szomszéd császári udvarhoz hazája ellen. Csak nem sikerült neki a koronát visszaszereznie.

Egyszer csak — sok-sok évi viszontagságotán — lovával egy mély szakadékon akart átugorni. A paripa hirtelen megtorpant s hátraszegte nemes fejét. Salamon dühödten vágott rajta végig korbácsával.

A paripa mintha feljajdult volna, szinte emberi volt a hangja: vádoló, síró, bösz, nagyhangú, keserves. Majd megrázkódott s a másik pillanatban Salamon már a földön feküdt bémultan, eszméletlenül, zúzott, véres tagokkal. A megvadult paripa pedig megfordult s úgy rohant vissza előbbi útjára, tiporva, gázolva amit ért, míg csak maga is lesse nem esett valahol.

Salamon nem tudta, meddig feküdt ott, a mélység szélén. Zsibbasztó álom szállt szemére. Almodásában iszonyú csatatereket járt be, majd ült fényes trónuson, puha selymek, illatos rózsák, liliumok között pihent meg. Pedig hát a valóságban nem feküdt ő máson, mint egy kadal illatos díofalevelen az öreg, erdei javasasszony, a Borka néni kunyhójában. Igen, egy jótét lélek, a tudós Borka akadt először rája, az vette jó szíve, bölcs elméje gondjába: kötözte, fűrésztette, táplálgatta, míg csak egy napon talpra nem állt a sebesült.

— Hol a kardom? — volt első kérdése.

Borka néni nagyöszintén felelt:

— Elástam az átkozottat. Csupa vér volt a pengéje. Elástam. Minek az most már nekem?

— Bosszút, bosszút akarok álland! — ordította Salamon és még nekiment volna a kímélő öregasszonynak, hűséges ápolójának, ha boldog patvarkodása a tulajdon szívére nem támad. Így nem bírta ki önön indulatját, szeszeroskadott újra. S most lett még csak igazán beteg. A halál pitvarában járt, de a jó néni kiimádkozta, sok, jó tudományával köthozta onnan is.

Salamon felépült, feltámadt és új életre kelt, támadt fel. A hála szavával fordult az öregasszonyhoz.

— Sok mindent köszönhetek neked, de legjobban köszönöm, hogy elástad a kardom. Úgy sem való már az az én kezembe. Illett inkább a koldúsbót, azt adjál, jó néni, légyen egy társam majd az utamon. Koldúsoknak, kiverteknek útján... Mert nincs már nekem otthonom sehol...

Az öregasszony szelíden ránézett:

— Ha úgy akarod, lehet még otthonod. Nemrég ment el közülünk az öreg remete, e vadonnak hűséges lakója. A kunyhócskája, a kőpadkája, kunyhócskája előtt a magácsolta kereszt várja az új gazdát. Eredj, foglalj el. Megmondta azt utolsó órájában az öreg remete, hogy ő utána egy ifjú, daliás férfi, valamikor nagy, fő-fő úr jön ide... Fő-fő nagy úr, nyomorult bűnös... annak jó lesz az ő kis hajléka, pihenést talál abban még a teste, lelke... Hát megmutassam azt a kicsi kunyhót?

— Mutasd meg, odamegyek — válaszolt a király.

Odament. Ottmaradt. Ő, de hogyisne maradt volna, hiszen ott már minden őt várta! Őt várták a kunyhó falához tapadt fecskék, a vidám életökkel, őt várták a pajkos rigók, a kakuk, a csizikék, a vadgalambok rendre. Mind jószóra vártak, köré seregltek. Hej, látszott, hogy el is kényeztette őket az előbbi gazda, bizony, követelések is először egy kicsit, hogy hát «se gazda, se szívesség?», várnák a csemegét.

No, észbe is kapott hamarost az új gazda, ellátta a tisztét, szórt a sok kis vendégének, bő marokkal megelégtívén őket. Hiszen könnyű volt a dolga, a vén remete jól gazdálkodott, tele volt az élestára: porrá zúzott gyökerek lisztjéből pogácsát süített, gombát aszalt, halat is szárított. No már nagy ügyetlen lett volna Salamon, ha ilyen élestár bőségében se tudott volna vendéget látni.

De hát tudott. Hálás is volt érette a sok apró népség, kivált télidőn, amikor mindent elfedett a hó, s a sok kis madár, mint kőnyörgő sok árva gyermek vette körül a jól tevő kunyhócskát. Akkor barátkozott meg különösképpen a remete egy galambfőlkával is, azt egészen magához szoktatta, éjjel napon vele volt, soha tőle meg nem vált.

Igy telt, mult az idő, hónapok meg évek. Salamon nem számlálta napjait, mind egyforma volt az, mind Istentől kapott ajándék, amit a lélek nyert békeességben, megigazulásban, bűnbánatban. Nem tudta és nem akarta tudni már, mi történik kint a világban, túl az erdőn, véres harcok zajlanak-e vagy vig, ünnepi napok? Királyok buknak, királyok emelkednek, mit bánta már ő azt?

Hanem Borka néni, az nem tudott mindig olyan nyugton lenni. Ő hozzá sokan jártak faluból, városból a gyógyulást kerekezők, a jótanács várók, ő híreket hallott, ese-

ményeket tudott s füрге lábai egyszer csak megindultak. A városba vitték.

Nagy ünnepre készült az ország. Dicsőséges László király készült tisztességet tenni a szentek fényes seregébe felvett Istvánnak, a magyar nemzet első királjának. Gyültek, gyülekeztek azért a főrendek s a nép ezrei a nagy király nyughelye köré, hogy láthassák a megdicsőült király koporsóját, amely most fel fog nyitvatni mindenek látására. Tudják meg szerte, valahány lelkek, István király az valóban, ki ott nyugszik s nem idegen test.

Elérkezett a nap, amidőn összesereglettek mind a fényes papok, vitézek, főemberek, jött maga a koronás király, hogy saját kezével emelje fel nagy elődjének tetemeiről a záros koporsó fedelét. Zengett az ének, szállt a tömjénillat, László király odalépett a koporsóhoz s kezei illeték annak fedelét...

De mi ez? A koporsófedél nem engedett. Nem nyílt meg.

László király sápadtan, tehetetlenül állt ottan és sápadtan, tehetetlenül állott mindenki, a nagy papok, a fényes vitézek, a hatalmas főrendek is. Megtudták a dolgot a kint seregülő népek ezrei is s egyszerre babonás rettegés, bánat szállott meg minden szívet. Az Isten haragszik a királyra, haragszik a magyar népre, haragját mutatja a lezárt koporsó.

Jai itt még a csecsszópónak is, bizony jobb lett volna meg sem születnie...

A legnagyobb gyász, félelmek, zavar, tanácstalanság, szegyenkezés, döbbenet közegette egy szegény, paraszti formájú öreg asszony törte át magát a sokaságon.

Borka néni volt. Meg sem állt, míg a királyig nem jutott, ott levetette magát annak lába elé s szólt bátor hangon, mindenek halálására:

— Király! Emlékezzél reá, hogy Salamon, a te rokonod él. Tőled megvelve, gyalázatban él. Bocasd magadhoz, öleld szívedre és akkor Salamon kezének érintésétől felnyílik e koporsó fedele.

— Salamon él!? — kiáltott fel a király örömmel. — Hol, merre van? Ó, hadd öleljem testvéri szívemrel!

— Elhozom — válaszolt egyetlen szóval Borka néni és sarkon fordult.

Nehezen telt mindenkinek az idő, míg az öregasszony előkerült. Sokára jött, de mégis eljött. Mellette egy koravén ember koldusrongyokban, a kezében zarándok bot, a vállán meghúzódva egy kicsi vadgalamb.

— Kicsi galamb, szép, kicsi vadgalamb! — rikoltották a gyerekek, meg a többi népek s utat engedtek a remetének. Salamon a koporsóhoz ment és könnyű mozdulattal fel emelte annak fedelét. S íme, láthatóvá lőnek az első, nagy királynak minden tetemi, aranyos palástja, koronás fejének ragyogásában.

Mintha rózsaszóró angyalok vonultak volna át a templom boltjain, meghatott, boldog öröm, édes megkönnyebbülés rezdült át minden szíveken, az ajkak megnyíltak, a kezek előre emelkedtek, feldobban minden szív,

könnyes lett minden szem, repesett a lélek. A király földfeletti tüneménynek látszott sugárzó arcával, fényes örömében, szent elmélyedésiben. Percenkig elveszett előtte a föld s az élő emberek sokasága. Apáival volt együtt, az elköltözöttel, társalgott is velük elragadtatásban. Mire ismét a földi valóságra eszmélt, Salamon már nem volt mellette. Ugyanúgy eltűnt a kicsi öregasszony is a tömegben.

— Óh, Salamon, rokonom, hová, merre tűntél? Meg kell találjalak téged! — jajdult a király s azonnal emberekeit küldött a remete felkutatására. Hasztalan. Salamon nem látta többé senki, nem találhatta meg senki. A nagy, rengeteg erdő jól elrejtette őt is, Borka néni is. A madarak sem csacsogták ki, a patak se mondta el, hol vannak.

Ki tudja, meddig élt még ott a remete az ő kis madaraival az erdő mélyében, meddig ajnározgatta őket szép szóval, hű gondaldal? Ki tudja?

László király sem tudott mást, minthogy egy napon kicsike vadgalamb szállott a királyi palota kertjébe, ott is egy sátoros zarándokfa ringó, kis ágára. Csőrében egy sárgult falevelet tartott, aztán lehullatta nagyhirtelen, László király palástos vállára. Úgy repült el megint messze, messze...

A király szeme előtt pedig egyszerre megelevenült a kép: a rongyos remete, vállán a szürke vadgalambbal. Salamon galambja volt itt! és ő, azon a sápadt falevélen utolsó köszöntést hozott...

Úgy is volt. Salamon küldte a galambot és az most visszatért hozzá. Rászállt immár domboruló sírjára s ott elsíratta, elbúgta szépen: Tu-tuu-dom... Nagyot vétkeztél, de mindenért meg is szenvedtél... Boldog leszel immár... Megpihenhetsz az Úr zsámolyánál. Tu-dom... Tu-dom...

Az őszi csöndben hullottak a levelek és el-betakarták a sírt egészen. Az egész erdő síratta őt s megadta neki a királyi tisztességét. Salamon boldogan elpihent.

Méhecske

*Nincs már szorgalmasabb,
mint a kis méhecske,
dolgozik hajnaltól,
míg leszáll az este.*

*Virágról virágra
száll a tarka réten,
csillog arany szárnya
a lobogó fényben.*

*Imája zümmögő,
dünnyögő lágy ének.
Gyűjtögeti vigan
a harmatos mézet.*

*Aldd meg a munkáját
édes jó Istenem,
tarisznyája mézzel
mindia tele legyen.*

György emlékére pályázatot hirdet erdélyi vonatkozású, új magyar nótaszövegek megírására. A pályázat részletes feltételei a következők: Pályázhat mindenki műdal, hallgató, vagy csárdás szöveggel. A szövegeknek azonban valamilyen vonatkozásban kell lenniük Erdéllyel. Nyomatásban már megjelent, vagy máshol díjat nyert szöveggel pályázni nem lehet. A pályázó neve és pontos címe külön borítékban lezárva mellékelendő. Egy küldeményben azonos feligével kell ellátni több pályaművet is. Minden pályamű külön lapra irandó. Szövegenként legfeljebb egy értékű postabélyeget kell mellékelni nevezési díjként. Külföldiek nemzetközi választmányi jelentést mellékeljenek.) A pályázat határideje: 1939. november 1. A pályázatok a következő címre küldendők: Sz. Nagy Endre főtitkár Cluj, Calea Begele Ferdinand 105. I., etaj 7. A feltételeknek meg nem felelő küldeményeket a bírálóbizottság nem veszi tekintetbe. Jutalmak: A bírálóbizottság, melyben több kiváló erdélyi költő és dalszerző vesz részt, a beérkezett pályaművek elbírálása után a pályázati határidőtől számított 3-4 hét múlva — három díjat (aranyérem), négy II. díjat (ezüstérem) és öt III. díjat (bronzérem) oszt ki. A döntőbe került legjobb szövegek írói díjszerű oklevélben részesülnek. A pályázat eredményét az E. M. D. T. hírlapilag is közölni fogja. A díjat nyert szövegek megzenésítésére ugyancsak pályázatot fog hirdetni — lehetőleg még ebben az évben — és megzenésített dalok nyilvánosság elé kerüljenek. Éppen ezért az E. M. D. T. fenntartja magának az első kiadás jogát.

Szobrot emelnek Calinescunak. Minisztertanácsi határozat alapján a gyilkosság áldozatául esett Calinescu miniszterelnöknek emlékművet fognak emelni.

Eltemették a kötelesség teljesítés közben meghalt rendőrlisztviselőt. Calinescu miniszterelnök gyilkosai a miniszter kíséretében levő Androne Radu rendőrlisztviselőt is meggyilkolták. A kötelesség teljesítése közben meghalt rendőrlisztviselő temetése nagy gyászpompával folyt le, azon Őfelsége II. Károly király is képviseltette magát. A meggyilkolt rendőrlisztviselő özvegyének az állam havi hétezer lej életjáradékot biztosított.

Légi összeköttetés Moszkva és Szófia között. Szófia és Moszkva között rendszeres légijáratot létesítenek. A bolgár légügyi igazgató Moszkvába utazott a részletek megbeszélése céljából.

Szerencsétlenség cséplés közben. Tincau György, szilágy-cseresi gazdálkodó maga végezte a cséplőgépen az etető munkáját. Vigyázatlanság következtében lába a dobba került és a dob egyik lábát térdéből levágta. A zilahi kórházban ápolják. A cséplőgépnél előforduló szerencsétlenségekről nagyon sokszor irtunk. Ez alkalommal is figyelmetjüket olvasóinkat lapunk 37-ik számára. Ebben a számban „Vigyázz magadra” rovatában hasonló esetet irtuk le, mint ami a szerencsétlen Tincauval történt.

**Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
„MAGYAR NÉP”-ben!**

Rövid hírek

Láttamoztatni kell a fegyverengedélyeket. A belügyminiszter elrendelte, hogy a fegyvertartási engedélyek tulajdonosai újra láttamoztassák engedélyeiket. Akik a láttamoztatást elmulasztják, elvesztik fegyverengedélyeiket. A láttamoztást a vármegyei prefekturákon végzik.

Törölték az egyetem könyveiből a gyilkos orvostanhallgató nevét. Calinescu miniszterelnök gyilkosai között egy orvostanhallgató is volt. A diák nevét a egyetem összes könyveiből törölték.

Szigorúan büntetik a szabálytalan fakitermelést. Stein Izsák, gyimesi fakereskedőnél, nyolcvan bélyegezetlen fát találtak. Mint-hogy a hatósági bélyeg hiányzott a fákról, a járásbíróság Stein Izsákot tizenhatezer lej büntetésre és nyolcezer lej kártérítésre ítélte.

Rablótámadás a tölgyesi uton. Ciocan Constantin és Ciocan Teodor gazdákat fiatal legények támadták meg. A gazdák súlyosan megsebesültek. A támadókat letartóztatták.

Óriási vihar volt Kaliforniában. Kaliforniában pusztító vihar separt végig. A természeti csapás alkalmával sok ház összeomlott és negyvenhárom ember meghalt.

Tűz Szatmáron. Szatmáron a Vuia-féle fűszerkereskedésben, gyújtogatás következtében tűz keletkezett.

Súlyos bányaszerencsétlenség történt Németországban. Hannover közelében egy szénbányában bányalégrobbanás miatt egy tárna beomlott. Tizennyolc bányász meghalt és több súlyosan megsebesült.

Sok öngyilkosság történik Angliában. Angliában nagyon megsaporodott az öngyilkosok száma. Egy londoni orvos szerint az öngyilkosságok feltűnő számadása a háborús nyugtalansággal áll összefüggésben.

GAZDASÁGTUDOMÁNY

Hogyan lehet föld nélkül is gazdálkodni?

Csodálatraméltó munkába fogott bele évekkel ezelőtt a kaliforniai egyetem két tanára: A. R. Davis és W. F. Gericke. Fejükbe vették, hogy gazdálkodni, azaz gabonát termesztetni, gyümölcsfákat, konyhakerti növényeket nevelni és bőséges termésre kényszeríteni lehet a mezőgazdaságban eddig nélkülözhetetlennek tudott föld nélkül is. Elgondolásuk szerint a föld, amelynek megmunkálása annyi gondot, fáradozást és költséget igényel — pótolható és az emberi élet fenntartásához szükséges mezőgazdasági és konyhakerti növényeket vízben is éppen olyan jól, sőt nagyobb haszonnal lehet termesztetni.

Ezt a meglehetősen furcsa gondolatot a két amerikai tudós évek szorgalmas munkájával valóra is váltotta. Megvalósították a rendelkezésükre álló kísérleti telepeken a földnélküli gazdálkodást, azaz a vízi mezőgazdaságot s az újfajta gabona és növénytermesztést tudományos műszóval elnevezték *Hydropóniának*, azaz *vízi gazdálkodásnak*.

A hozzánk eljutott amerikai hírlaptudósítások szerint a két tudós amerikai professzor minden gazdálkodási hagyománnyal szakító vízi gazdálkodásának lényege roppant egyszerű. A földet, amint az már az elmondottakból kiderült, vízzel helyettesítik. A földet pótoló vízmennyiség hatalmas betontartályokban áll a kaliforniai egyetem növényteni intézetének udvarán. Ezeknek nagysága akkora, hogy felületük átlag 40 négyzetméter. Vannak tartályok, vagy ahogy azokat a vízi mezőgazdaság feltalálói elnevezték: *uszókeretek*, amelyekből gyönyörű gyümölcsfák törzse és koronája emelkedik a magasba. A fák gyökérzete természetesen a vízbe merül. Ott usznak a szebbnél szebb gyümölcsöktől roskadó fák a víz színén. Tövékre ugyanis könnyű fémhöz készített keretet szereltek s a keret szélére hatalmas parafadarabokat erősítettek. Ennek az elmés szerkezetnek segít-

ségével a fa épp oly szilárdan áll, mintha gyökerei a földbe kapaszkodnának. Az uszókeretek elhelyezése persze olyan, hogy szélnek és viharnek rongálásai nem érhetik a csodálatos ültetvényeket. Gericke és Davis professzorok uszókereteiben vannak már olyan tartályok, amelyekben öt év óta usznak a víz felszínén a gyümölcsfák és minden évben hozzák hihetetlenül bő és minőségben is utolérhetetlen termésüket.

De ugyanilyen csodálatos eredményeket értek el konyhakerti növények és gabonaneműek vízben való termesztésével. A gabonaneműek és a kisebb konyhanövények gyökérzetét szalma, fűrészpor és moszatkeverékbe ágyazzák és a növények egyenes állását különleges dróthálókka biztosítják. Leghálásabbnak a paradicsom mutatkozott az újfajta gazdálkodás rendjén. Megtörtént, hogy az egyik 40 négyzetméteres tartályban a múlt évben 555 kg., azaz 5 és fél méter mázsza volt a paradicsomtermés. Ha ezt a számot átszámítjuk, akkor kiderül, hogy olyan eredményről van szó, mintha egy hektárnyi területen 8750 métermázsza termett volna. Megtörtént az is, hogy egy alig 8 négyzetméteres tartályban 100 drb. hatalmas görögdinnye termett, holott ugyanakkora földterületen, még a különleges kedvező kaliforniai éghajlat alatt is csak legfeljebb 20 termett volna. Az uszókeretekben kikelt dohánypalánták 3—4 méter magasságúra megnöttek s mondanunk sem kell, hogy a levéltételezés is ennek megfelelő volt.

A gabonatermesztés eredményeiről származó adatok egyelőre nincsenek, valószínű azonban, hogy megfelel a valóságnak a tudósítások állítása, hogy a gabona is sokkal bőségesebben állt az új gazdálkodás mellett, mint az ősi, földhöz kötött mezőgazdaságban.

Hiszen gondoljunk csak el a következőket: Az ilyen uszókeretes gazdálkodásnál a tartályok védett helyen vannak, azokat öntni lehet a ter-

mészet szeszélyeitől, rovaroktól. Teljesen mind-
ny, esik-e az eső, vagy szárazság van, mert a
vizbeágyazott növények mindenképpen megkap-
ják a növekedéshez és fejlődéshez szükséges táp-
anyagokat. Az egésznek ugyanis az a titka, hogy
a talajul szolgáló vizet időközönként meg kell
trágyázni, akárcsak a földet. Persze nem termé-
szetes trágyával, hanem vegyszerekkel: vas, fosz-
for, réz, kálium, bór, zink, kén és nitrogén stb.
vegyületekkel. A két amerikai tudós hosszas ki-
sérletek rendjén megállapította, hogy melyikből
mennyi kell egyik, vagy másik növényfajta fel-
neveléséhez s most már szinte receptre trágyáz-
zák a növények gyökérzetét. Akármilyen különös
is ez az új gazdálkodás, eredményessége mégis

kétségtelen: a termények, gyümölcsök és kony-
hanövények nagyságban és minőségben felü-
mulják a régi rendszer szerint termesztett tes-
véreiket, vitamintartalmuk pedig egyenesen meg-
kétszereződik. Könnyű nekik, hiszen nem kell
az időjárás szeszélyeinek káros hatásaival küz-
ködniök s minden erejüket a fejlődésre és a nö-
vekedésre fordíthatják.

Valószínű, hogy minálunk egyelőre gondolni
sem lehet ennek az új rendszernek a meghonosítá-
sára, s inkább csak azért számolunk be Ger-
ricke és Davis professzorok érdekes munkájáról,
hogy kóstolót adjunk az emberi szellem és talá-
lékonyság újabb győzelméről.

**Most kell megmetszeni a
csontmagvu gyümölcsfákat!**
A csontmagvu gyümölcsfákat,
különösen pedig a szilva és
renglő fákat, amint a termést
leszedtük, azonnal meg lehet
metszeni. A mostani metszés a
korona ritkításából, a száraz
ágak kivágásából áll. A kisebb
ágakat ollóval, a nagyobbakat
pedig fűrészsel vágjuk le. Vi-
gyázzunk arra, hogy ha nagyobb
sebet ejtünk, azt oltóviasszal
vagy sebtapasszal kenjük be,
mert különben a fagy kárt
okozhat a fán. Nagyon sok he-
lyen látjuk, hogy a szilvafáknak
rendkívül sűrű koronát nevel-
nek. Az ilyen fákön elhatalma-
sodnak a növényi és állati kár-
tevők s a fa alig hoz termést.
Nem kell tehát félni attól, hogy
a tulságosan kiritkított koroná-
jú fa nem fog bő termést hozni.
Az igazság ugyanis az, hogy sok-
kal jobban terem a ritka koroná-
jú fa, mint az olyan, melyik-
nek felsűrű a koronája.

**Ne ültessünk elöregedett
gyümölcsfa oltványokat!**

Az oltvány kora és a gyü-
mölcsfa eredése fordított arány-
ban állanak egymással. Mennél
idősebb az oltvány, annál ki-

sebb a megfogamzás valószínű-
sége. Tudják ezt gazdáink is,
mégis „jó erős és nagy fákat“
kérnek a faiskolától. Rendkívül
sokféle oltvány van. Minden at-
tól függ, hol és hogyan nevelték
a facsemetét. Külsőre a leg-
szembetűnőbb megkülönbözte-
tést az erős és gyenge oltvány
adja. Az erős oltvány ismét két-
féle: van hirtelen „felhuzott“,
vagyis trágyázott földben öntö-
zéssel nevelt fa és van kóros, a
faiskolában visszamaradt, meg-
öregedett példány is. Előbbi na-
gyon megsínyli az átültetést, ha
rosszabb körülmények közé ke-
rül, laza szövetei miatt verme-
lésben is könnyebben kifagy,
mint az edzett keményállomá-
nyu fa. A megöregedett fa is ne-
hezen ered s nagyon lassan in-
dul hajtásnak. A gyenge példá-
nyok között rengeteg a hibás,
rosszul forrott, betegség miatt
visszavetett darab. Ezekből való-

ban óvakodni kell és még áron
aluli kínálat esetén sem taná-
csos vásárolni. Gyenge lehet
ezenkívül a fiatal egy- vagy két-
éves csemete is és a fajta sze-
rint vékonyvesszejú fa, amely
fajlulajdonsága folytán nem
mutat ugyan jól az első időkben,
de később rendbejön. Hogyan
festenek hát azok az oltványok,
amelyekre azt mondhatjuk,
hogy szépek és megfelelőek? A
jó oltvány friss erőben van,
vesszői, rügyei épek, erőteljesek
és fejlettek. A „megcsökött“,
fejlődésben visszamaradt növe-
nyek ritkán lesznek bujanövésű
példányok. A jó oltvány törzsé-
erős, egyenes és ép, gyökérzeté-
dus, friss, nedvdus. A forma a
választott alakok szerint válto-
zik, bokor, félmagas- vagy má-
gastörzsű, suháng, vagy koró-
nás fácska. Az oltvány kora 1-
4 év. Egyéves korában ültetjük
az őszibarackot, mandulát. Két-

Új árjegyzékünk

megjelent,

kívánatra díjtalanul megküldjük.

Szamócapalántákat és

folytontermő

eper-palántákat

azonnal szállíthatunk.

Ambrosi, Fischer & Co. Alud. tud. Albe.

hároméves korában a többi gyümölcsfát, aszerint, milyen törzsön áll. 4 éves korában a diót, gesztenyét, amelyek eleinte amugyis lassan fejlődnek.

Gyomirtás és növényi betegségek.

Lapunk előző számában közöltük, hogy ősszel sem szabad a kertben elhanyagolni a gyomirtást, mert nagyon sok gyom ősszel érlel magot és ezek a magok a talajra jutva tavasszal kicsiráznak és elgyomosítják a kertet. A gyomirtásnak még egy fontos jelentősége van. A legtöbb gyom ugyanis növényi betegségek terjesztője. Nagyon sok növényi gombabetegség huzódik meg a kerti gyomokban. Sőt vannak egyes gombabetegségek, amelyeknek terjedése bizonyos gyomok jelenlététől függ. Így például a békavirág, a pásztor-táska olyan lisztharmit betegséget terjesztenek, amely megtámadja a hagymát, salátát, ugor-kát, tököt, parajt, borsót és a káposztafélét. A vadrepce is sok növényi betegséget terjeszt.

Nagyon érdekes és a gyakorlatban nagy haszonnal felhasználható megfigyelés, hogy a levéltetvek is rendszeren gyomnövényekre huzódva telelnek át, vagy szaporodnak. Tehát ezért

is vigyázni kell arra, hogy a kertet teljesen gyommentesen tart-suk.

Sikerrel végződtek Magyarországon a rizstermelési kísérletek.

Magyarországon régóta folytatnak kisebb kísérleteket a rizs termelésével. A folyó évben nagyobb területen végeztek termelési kísérletet. A kísérlet minden várakozáson felül sikerült. Egy holdon negyven mázsa rizs termett. A jövő évben Tiszafüred környékén huszezer holdon fognak rizst termelni. A rizs termeléséhez szükséges öntözőművek már elkészültek. Remélik, hogy néhány év alatt Magyarországon elegendő rizs fog teremni a bel-földi szükséglet fedezésére.

PIAC

Bárhonnan vásárolhatnak búzát a kereskedelmi malmok!

A nemzetgazdasági minisztérium fontos intézkedést tett. Az intézkedés nagy hatással lesz a búzapiacra. Elrendelte, hogy a kereskedelmi malmok bárhonnan vásárolhatnak búzát. Tehát nemcsak úgy, mint eddig, a szövetségi alakulatoktól, hanem közvetlenül a termelőktől is. Az intézkedésnek élenkítő hatása lesz a gabonapiacra.

Szabályozzák a vásárok rendjét Szatmár megyében.

A szatmári kereskedelmi és iparkamara megállapította, hogy Szatmár megyében igen nagy a vásárok száma és ezért nem minden vásár sikerül jól. A megállapítás következményeképpen tervezeteket dolgoztak fel, hogy huszonnégy község vásártartási jogát szüntessék meg és csak a járási székhelyeken, továbbá Krasznabélteken legyenek a jövőben országos vásárok. A kidolgozott tervezetet jóváhagyás végett elküldötték a Kolozsváron székelő királyi helytartósághoz.

Engedélyezték az állatvásárokat Csikban.

Mint hogy a száj- és körömfájás járvány elmúlt, Csikban újból engedélyezték az állatvásárok megtartását. A hatóságok több helyen pótvásárok megtartását engedélyezték. Így például Gyergyószentmiklóson a szeptember elején elmaradt vásár helyett október 13-14-re engedélyeztek állatvásárt.

Drágul a bőr.

A háború a bőrpiacon nagyon érezteti hatását. A bőr állandóan drágul. Legutóbb a kész bőr árak megint 15 százalékkal emelkedtek.

Tapasztalt és tanult gazda termését meg-háromszorozhatja.

GAZDATUDOMÁNY

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc

című közel 700 oldalas, számos magyarító képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadó-hivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

GAZDATUDOMÁNY

Igyekeztek mindeki mielőbb beszerezni a

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Mulafató

A GAZDAGABB.

Országu-ton egy hintó,
Porfelleg nyomába'...
A hintóban a kis diák,
Büszke, mint a páva.

Héttornyú vén kastélyba:
Várja édesapja.
Temetőben alszik már
Halott édesanyja.

Elér s elhagy a hintó
Egy másik diákok.
Hazafele tart az is,
Tép egy-egy virágot!

Poros a kis cipője,
Elnehezül lába,
Mégis azt a jómódú
Diák úrfit szánja.

Szánja ő, a boldogabb.
Reá ketten várnak:
Régi zsellérlakói
Egy nádtetős háznak.

Édesatyja ott áll őrt,
Oh a kert végében,
Édesanyja hófehér
Kalácsot süt épen.

Havas István.

Az elkésett aranyak.

Ezer esztendővel ezelőtt Perzsia Tusz nevű városa közelében, piciny mezei falucskában született egy kis fiucska.

Abul Kászim volt a neve.

Édesapja kis birtokos volt, aki a szabad pusztákon is nagy gonddal nevelte fiát. A gyermek korán megtanulta a köznapi perzsa nyelv mellett az ó-perzsa és az arab nyelvet is.

Abul Kászim apja birtokán öntöző csatorna folydogált keresztül. A kis fiucska a csatorna partján üldögélt, míg barátai a pusztákon kaladoztak. Álmodozott. Hallgatta a partot nyaló viz zugását. Nézte a viz sodrát. Olykor-olykor beledobott egy-egy falevelet s úgy elcsodálta, hogy játszik a hab a könnyű levéllel.

Abul Kászim pedig nőtt testben, lélekben. Ermete olyan volt, mint a cédrus.

Nagy volt benne gyönyörűsége édes szülői atyjafiainak.

Egyszer pediglen dalt mondott Abul Kászim, mely lelkéből lelkedett; melynek minden szava, betűje az övé volt.

És szállt a dal a kis falucskából tovább, tovább a pusztára. Bekerült Tusz városába is.

A dalt pedig követte újabb dal. Azok az ének, hangulatok, melyeket gyermekkorá óta szíveben: ime, fehér galamb tiszta szárnyával röpültek, mint gyönyörű dalok to-

vább, tovább a perzsa pusztákon, mezőkön. Minden szívet meghódított, álomba ringatott az a dal, amit Abul Kászim mondott.

Abul Kászim híres, nagy költő lett.

Irt pedig Abul Kászim nagy nemzeti énekes-vitéz népének évszázados küzdelmeiről.

De csodás volt az a hosszú ének! Sokezer verset fűzött egymás mellé a nagyszívű költő s minden versben egy-egy esztendő története, küzdelme, öröme, búja zengett. A perzsa föld lelke lelkendezett a sokezer zengő sorban; a perzsa nép szíve dobogott a rimekben; a perzsa ég fénye ragyogott a csiszolt, muzsikás nyelvben. Manapság is ez a nagy vers a perzsák büszke verse. Abul Kászim pedig most már — Firduszí lett. Firduszí a világ egyik legnagyobb költője. Firduszí azt jelenti: paradicsomi. Valóban paradicsomi gyönyörűség száll mindenkire, ha olvassa Firduszí nagy költeményét s benne a perzsa nemzet minden dicsőségét.

Firduszí nevét pediglen ismerte már minden perzsa. A nép szeretetének gyöngyeivel jutalmazta. Hogyne hitte volna hát, hogy a nagy szultán, Mahmud, igazi gyönggyel, arannyal jutalmazza Firduszit.

És szállt a hír szerte.

— Mahmud magához hívatta Firduszit

— Mit akart vele?

— Dalt hallgatott tőle, dalt!
 — Sok arany jutalmat nyert Firduszi daláért.
 — Mennyit?
 — Minden soráért kapott egy aranyat.
 — Megérdemli Firduszi.
 — Többet is érdemelne!
 — Sok ezer aranyát ezüst szekéren vitték a nagy költő falujába: gazdag lett a szegény költő.
 — Áldja meg az Isten a szultánt!
 — S áldja meg új dalokkal Firduszi!

És ez a monda szájról szájra kelt. Még Firduszi házába is eljutott Csak a szultán nem tudott semmit se a dalokról, se Firdusziról.

A királyoknak ritkán jut fülébe a költő dala. A királyok ritkán is értenék azt meg. Bizony: úgy volt igaz, hogy Firduszi csak a király, a nagy Mahmud szultán, nem ismerte egész országban. Mindenki ajkán meg-meg- esendült a költő egy-egy versszakasza. Az ilyen csengő, zengő sorok százával suhantak a nép szívébe!

De Mahmud szultán azt se tudta talán: él-e Firduszi, a lantverő Firduszi, a nótaszerző Firduszi, aki nagyobb minden királyoknál, szultánoknál. És a mindig jó nép, lám, mit nem hitt Mahmudról? Hogy sok ezer aranyat ezüst koszin huzatott Firduszi falujába! De a jó nép! De nagyhitű!

Mahmud szultán nagy beteg lett egyszer. Száz orvos leste szeme rebbenését: úgy várták parancsát. Száz udvari lantos, nótás is leste szavát: úgy mulattatták a beteg szultánt.

Unta mégis magát.

— Ezt a könyvet olvassa el a nagy szultán talán nem unja magát?

— Micsoda könyv az?

— A nagy Firduszi nemzeti éneke!

— Ki az a nagy Firduszi? — csattant fel a szultán. — Nagy csak én vagyok, a szultán.

S a könyvet félredobta Mahmud, azt az orvost pedig, ki Firduszi versét adta oda neki, elküldte maga mellől.

De nem tudott aludni az éjszakán a nagy Mahmud. A félredobott könyvet kezdte olvasni maga unalmában.

— Mi ez? — döbönt meg nemsokára.

Olvasta tovább.

— Ki az a Firduszi? Hol él? Hol lakik? — kiáltozta. Olvasta tovább.

— Látni akarom Firduszi! — parancsolta másnap.

Es röpillt a lovas hírvivő Sadabra. Jött hamar vissza:

— Nem jöhet, Firduszi! Nagy beteg! Ágyban fekszik. Nagyon szegény; nyomorúságban él. Lánya ápolgatja.

Megijedt Mahmud:

— Így nem vezhető el a világ legnagyobb költője. Rakjátok teli udvari ezüst szekereket arannyal: vigyétek neki.

S mikor a kisfalu egyik kapuján megérkezett Sadabra a nagy Mahmud sok ezer arany ezüst szekéren: a másik kapun a temetőbe vitt rozoga faszekér Firduszi, a világ egyik legnagyobb költőjét. Halhatatlan, elpusztíthatatlan kincset hagyott nemzetére és ő kenyeret is kapott érte. Mahmud aranyai elkéstek.

Gyökössy Ernő

Apróságok • Adomák

Lucernából — főzelék.

A világháború vége felé, amikor az élelmiszerekkel nagyon lakarékoskodni kellett, sokan hallottak olvasóink közül arról, hogy különösen a német tisztikonyhákban lucernából főzeléket készítettek. A főzeléket olyanformán készítették, mint ahogyan a paraj (spenót) főzeléket szokás készíteni. A szükségből

divatba jött főzelékről kiderült, hogy rendkívül egészséges és tápláló eledel. Csupán arra kell vigyázni, hogy táplálkozás céljára az egészen fiatal lucernát használjuk fel. Az olyan lucerna ugyanis, amely el van vénülve, nehezen emészthető, mert rostjai fások. Az állatok az idősebb lucernát is megtudják jól emészteni, mert emésztőszerveik hozzá vannak alkalmazkodva a növényi rostok feldolgozásához. A tudományos kutatások során

megállapították, hogy a lucerna sok fehérjét és vasat, ezenkívül pedig nagyon sok vitamint tartalmaz. Állítólag ezért még súlyos betegség gyógyítására felhasználható.

Hány írógép van a világon?

Egy amerikai kimutatás szerint a világon 50 millió írógépet használnak. Ezen kívül sok millió írógépet raktároznak az élele-
letekben.

Büntetés a hiúsáért.

A budapesti büntetőtörvény-szék érdekes ügyet tárgyalt. Egy nő állott a bíróság előtt azzal vádolva, hogy utlevelében születési évét 1900-ról 1906-ra javította ki. A nő azzal védekezett, hogy csupán hiúsági kérdésből fiatalította életkorát. A bíróság a védekezést nem fogadta el s kimondotta, hogy a női hiúság nem terjedhet odáig, hogy ezért valaki közokiratot hamisítson. A bíróság a vádlottat három heti fogságra ítélte, a büntetés végrehajtását azonban három évi próbaidőre felfüggesztette.

Éghetetlen papír.

Ha a papírt bizonyos vegyi anyagokkal átítatjuk, éghetlenné válik. Tekintettel arra, hogy az éghetetlen papírnak okmányoknál, bankjegyeknél, kötvényeknél óriási jelentősége van, Amerikában felmerült a terv, hogy az éghetetlen papírt általánosan használatba vegyék.

Törhetetlen vasuti kocsi.

A repülőgép és a vasut vetélkedésében mind a két fél arra törekszik, hogy tökéletesítse a gépeket, illetve a vasuti kocsikat. A vasuttársaságok mind nagyobb sebességgel járatják vonataikat, hogy a repülőgéppel felvehessék a versenyt. A nagyobb menetsebességek mellett azonban növekszik a vasuti balesetek valószínűsége. Ezért olyan vasuti kocsikat terveztek újabban, amelyek nagyon nehezen törnek össze. Németországban érdekes kísérleteket végeztek az újfajta vasuti kocsikkal. A kísérleti kocsit egy szakember vezették és a kocsit abba belezuhanat. A vasuti kocsit ugyan megsérült, de egészben maradt és a helseje ép volt. A jelenlegi rendszerű kocsik ilyen szeren-

csétlenség alkalmával darabokra törnek. Hír szerint a német vasutak rövidesen sok ilyen vasuti kocsit állítanak be a vonatoknál.

Egy óriás-hajó élelmiszer készlete számokban.

Közöltük lapunkban, hogy a Bremen nevű német óriás-hajó az ellenséges angol és francia hajókat kikerülve semleges kikötőbe menekült. Az óriás-hajó a háboru végéig kikötőben fog pihienni, mert a Németországba való visszajutása a jelenlegi körülmények között veszélyes. A Bremen nevű hajó személyzetének és utasainak ellátásáról a következő számok nyújtanak képet.

A hajó egy Bremen—New-York utra és vissza a következő élelmiszereket és italokat viszi magával: 66 ezer 500 kg. hus, 22 ezer kg. liszt, 17 ezer 500 liter tej, 4000 kg. kenyér, 7000 kg. vaj, 45 ezer liter sör, bor és ásványviz. A hajó egész élelmiszer készlete tehát 16 vagon rakományt tesz ki.

Viszonosság.

— Nem szégyelled magadat, harmadszor kérlek, hogy add meg a tartozásodat?

— Nem bizony, mert én meg huszszor kértem tőled, amíg kölcsön adtál.

Régi szép idők.

— A régi szép időkben minden évben meglátogatott bennünket az anyósom.

— És most már nem jön?

— Sajnos, nem.

— Miért?

— Mert nálunk lakik.

Tanácsadó

Azon előfizetőink részére, akik bármely ügyből kifolyólag tanácsra szorulnak, ezen rovatunkban készségesen megadjuk a választ. Tekintettel arra, hogy szakértőinknek a tanácsadásért fizetnünk kell, felkérjük olvasóinkat, hogy a beküldött tanácskérő levélhez mellékeljenek 20 lejt (orvosi tanácsokért 30 lejt) könnyebbség okáért bélyegben. A tanácsadás költségeit mi nem fedezhetjük. Ha a választ levélben kívánják, ezenfelül még külön portódíj is beküldendő. Csak azokra a levelekre választolunk, amelyekhez a 20 lejt is csatolva van. Fenntartjuk azonban azt a jogot, hogy olyan levelekre, amelyek közérdekűek, a választ lapunkban adjuk meg.

Gy. L. Gyimesbükk. Levelében nem írja meg, hogy a káposztás-hordó régi-e vagy pedig új? Valószínűleg tartjuk mégis, hogy használt hordóról van szó. Az ajánlott szer mindenestre megfelel. Oltson tehát meszet a hordóban és miután a mész a hordóban néhány napig állott, a hordót alaposan mossa ki. Nagyon jó szolgálatot tesz kimosás alkalmával a szódásvíz, esetleg diófaleveléből készült forrázat. Ha ilyen módon kitisztítja a hordóját, valószínűleg tartjuk, hogy a káposzta kifogástalanul fog benne savanyodni és nem lesz keserű. Egyébként ne siessen a káposzta besavanyításával, az előkezik november hónapban. Mindenestre várja meg, hogy a káposztát kissé csipje meg a dér, mert ilyenkor alakul át a káposztában levő keményítő cukorrá, vagyis ilyenkor édesedik meg a káposzta. Már pedig erre nagy szükség van, mert a káposztában levő cukorból erjed a tejsav, ami a káposzta savanyúságát okozza. Ajánljuk még azt is, hogy amikor a káposztát elszózza, tegyen kevés cukrot is a levébe, hogy a tejsav baktériumok táplálékhoz jussanak. A megsavanyodást és tisztá erjedést pedig úgy biztosíthatja, hogyha kifogástalanul meg savanyodott sarvált káposzta le-

vét önti a káposztás hordóba el-tett káposztához. Némelyek meg-savanyodott tejet is tesznek a ká-poszta levébe. Hangsúlyozzuk, hogy ha a hordót gondosan ki-tisztította és a káposztát a sza-bályoknak megfelelően teszi el, egészen biztosan jóízű lesz a sa-vanyu káposzta leve.

F. J. A nádat nagyon nehezen lehet kiirtani. A legbiztosabb mód, ha a kis tóból, amelyben a nád elhatalmasodott, a vizet le-vezeti és egy-két évig szárazon hagyja. Ezalatt az idő alatt a nád gyökere kipusztul. Olyan mó-don is lehet irtani a nádat, hogy a víz alatt évente többször víz-szavágja. Így lassacskán töve ki-merül és ha kitartással végzi ezt a munkát, eléri, hogy a nádtövek nem hajtanak ki. A nádnak víz alatt való levágásához házilag is könnyen készíthet célszerű esz-közt.

B. I. Szamócat magról is lehet nevelni, azonban könnyen meg-es-hetik, hogy a magról nevelt sza-móca termése nem lesz hasonló az eredeti növény terméséhez. Vi-rágzás alkalmával ugyanis a sza-móca virágja más fajta idegen szá-móca virágporával terméke-nyül meg és így az ebből szár-mazó mag kores utódot fog ne-velni. Leghelyesebb tehát a sza-mócat indáról nevelni, ha pedig inda nélküli szamócat akar sza-porítani, töbszattással teheti leg-jobbban. A nagyobb fagyok be-álltáig nyugodtan ültethet sza-mócat.

Z. L. A kertész igazat mondott. Az örökzöld növényeket, mint pél-dául a fenyőket, puszpángot, tu-jákat, ilyenkor őszt végén nagy-on bő öntözésbe kell részesíteni. Attól ne tartson, hogy az öntözés foly-tán megindul életműködésük és a beköszöntő hideg időjárás követ-keztében ez kárral fog járni. Az örökzöld növények ugyanis télen át sok vizet párologtatnak el és hogyha a tél úgy éri azokat, hogy testükben nincs elég nedvesség, könnyen el is pusztulhatnak. Vo-natkozik ez különösen az egy-kétéves ültetésű örökzöld növé-nyekre. Sőt az örökzöld növénye-ket sokszor télen is meg kell ön-tözni.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszö-netet mondunk a bejelentett új elő-fizetőkért.

M. Gy. Nagyenyed, K. J. Ké-nos, K. M. Nagyban, G. D. Kis-solymos, F. J. Sinfalva.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Megbi-zottaink közül négyen keresik fel a legközelebbi napokban azon előfizetőnket, akik hátrálékban vannak. Ezen megbizottak közül Vinczeffy Sándor Udvarhely megyének azon részzeit látogatja meg, ahol utóbbi időben még nem volt. Kovács Endre Maros-torda megyének nyárádszere-dai, valamint szászrégeni já-rásaiban levő hátrálékos előfi-zetőinktől szedi be a díjakat. Török István Hunyad, Torda-aranyos és Alsófehér megyéket, míg Tóth Imre Krassó, Szörény és Temes megyének rékási, gát-aljai és buziási járásait látogatja meg. Felkérjük mindazon elő-fizetőnket, akik az említett te-rületen laknak, hogy hátrálékai-kat megbizottainknak szabály-szerű nyugta ellenében fizessék ki és amíg költségükben megje-lenik megbizottunk, előre gyűjt-sék össze a pénzt, hogy felesle-ges utat, illetőleg időt ne töltsen-ek el. Ezen a helyen is felké-rünk minden hátrálékost, hogy igyekezzenek a hátrálékos díjat kifizetni, mert lapunk fenntar-tása különösen a mostani idő-kben rendkívül nehéz, a pénzek nagyon gyengén folytak be a nyári hónapok alatt és így min-den pénzre szükségünk van. An-nál is inkább esedékes részünk-re a folyó év végéig szóló hát-rálék kifizetése, mert az év nagyrésze már letelt és akiknek eddig bizalommal hiteleztünk, be kell látnia, hogy csak úgy le-het lapunkat fenntartani, ha minden hátrálékos az 8 díjával eleget tesz fizetési kötelezettsé-gének. — Azon előfizetőnket akikhez ez alkalommal nem küldhettünk megbizottakat, fel-kérjük, hogy az általunk kitöl-tött és lappéldányaikhoz mellé-kelt postautalvány felhasználá-sával küldjék be az ott feltünté-tett összeget.

K. I. Versét megkaptuk, amely a gazda és a búza beszélgetéséről szól. Versében szép gondolatok vannak, azonban formája nem üti meg a mértéket. Verséből a következő részt közöljük:

Ha már búza vagyok, én mégis csak termék
Én Istené vagyok, Ő termelt engemet

Az Ő szent titka kifürkészhetetlen,
Gazda te csak munkálsz: engem adott Isten.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: P. J. Nagyenyed 305 (r. 1939. dec. 31-ig), J. S. Tekerő-patak 115, K. J. Kövend 150, Sz. M. Plyésmező 155, dr. D. Gy. Kéz-divásárhely 80, Kaszinó Kézdivá-sárhely 155, Zs. P. Gilád 150, M. A. Hagymásbodon 150, B. K. S-né Magyarbükös 155, H. J. Zabola 100, E. Gy. Csikmenaság 120, M. B. Nadrág 155, M. Gy. Nagy-enyed 100, Id. A. G. Csikdánfalva 120, K. J. Torda 300, G. L. Bihar-diószeg 155, T. J. Kőkös 85 lej.

Aprohirdetések

Minden szó 1, vastagabb betű-vel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Állástkeresők részére 20 szóig 40 lej. — Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelíges leveleket csak a portó beküldése esetén további tunk. Ugyazintén az érdeklődé-sekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik vagy bélyegben küldik be a por-tóköltséget.

Mezőségi faljában nevelt, prima minőségű oltványok beszerezhe-tők Benczédi Márton faiskolájá-ból, Suatu-Magyarszovát, p. n. Mociu, jud. Cluj.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. I.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató dr. Szász Ferenc.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár
Serv. Cen. C. VI. A. Bun de imprimat.

Új miniszterelnök.

Lapunk mai számában részletesen beszámolunk azokról a belpolitikai változásokról, amelyek Calinescu miniszterelnök halála után következtek be. Képünkön bemutatjuk Argetoianu Constantin új miniszterelnököt. Az új miniszterelnök rendkívül nagyműveltségű, képzett és tevékeny politikus, aki már eddig is fontos államférfiji szolgálatokat tett Romániának.

Tanuld meg!

Egészséges eledel a szeder!

A nyár végétől késő őszig szedhető szeder gyümölcse nyersen és befőzve a legegészségsőbb eledel közé tartozik. Rendkívül nagy értéket kölcsönöz a szedernek, hogy elősegíti az emésztést. Akiknek tehát renyhe bélműködésük

van, egyenek szedret és tegyenek el télire sok szeder-befőttet. Ez különösen télen, amikor a gyomor- és bélrendszer nem jut növényi eredetű élelemhez, nagyon jó szolgálatot tesz. Megemlítjük, hogy a szeder fiatal levelei megszáritva kitűnő teát szolgáltatnak.

Vöröshagymával jól lehet ablakot tisztítani.

A kettévágott vöröshagymával kitűnően lehet ablakot tisztítani. A vöröshagymát jobbkezünkbe fogva, az ablaküveghez nyomjuk és gyöngéden, hogy az üvegek el ne törjenek, átörzsöljük az ablakot. Balkezünkben törölőruhát tartunk és ezzel ragyogó tisztára töröljük az ablakot. A vöröshagyma leve az olyan piszkokat is lemarja az üvegről, amelyeket közönséges vízzel nem tudnánk letakarítani.

Harc a reuma ellen.

Az emberiség egyik legveszedelmesebb és legelterjedtebb betegsége a reuma. Különösen ősszel, télen és tavasszal betegednek meg sokan ebben a betegségben. Az orvosi tudomány újabbban a reumás betegségek kezelése terén sok olyan felvilágosítást tett, amelyeknek segítségével a betegséget jól lehet gyógyítani. Fontos dolog azonban, hogy a beteg idejében forduljon orvoshoz, mert a betegség kezdeti állapotában nagyon jól gyógyítható.

Angliában az elmondottakra való tekintettel, nagy felvilágosító munka indult meg, hogy a reumát leküzdjék. Angliában ugyanis a reuma joggal nemzeti betegségnek nevezhető. A betegségben szenvedők által elmaradt emberi munka értéke Angliában egy év alatt tizenhét millió fontra rug.

Hogyan készítünk felhülés ellen olesó és jó gyógyteát?

Őszi időben a gyermekek gondatlanságból hideg helyre ülnek és felhülnek. Hosszú téli utazáskor még a felnőtt is könnyen felhül. Ha valaki téli mulatságok után megmelegedve, haza menet hirtelen lehül, pár nap múlva heves hólyag-fájdalom is léphetnek fel.

Ilyenkor a következő, már többszörösen jól bevált teát kell készíteni. Feltesszük a tökmagot pirulni a héjával együtt, de vigyázni kell, hogy el ne égjen, csak jól megpiruljon. Egy félliter vízbe egy marék összetört tökmagot kell tenni a héjával együtt. Jól megfőzve kellemes, jóízű teát kapunk, amelynek a gyógyereje különösen hólyagbántalmaknál elsőrendű. Már az első csésze teának szinte pillanatok alatt érezhető a hatása. Akkor naponta háromszor kell inni, amíg a fájdalom kimarad, vagy amíg a kellemetlen közérzet elmúlik.

Barna az én munkás karom.
Izmát barna földnek adom.
S kapok három ékességet:
Bort, búzát és békességet.

Vigyázz magadra!

Fejse ha jár fel és alá,
Nézzél jól a kezed alá:
Megrebben a pillanatot,
S hüvelykujjad ott hagyhatod.

Háziszer az ablak izzadása ellen.

A hideg időjárás beköszöntével az ablakok izzadni és homályosodni szoktak. Meg lehet akadályozni ezt a kellemetlen jelenséget, hogy ha az ablaküveget glicerin vizes oldatával átdörzsöljük. Ezt az eljárást alkalmazhatjuk szemüvegeknél is vagy pedig a gépkocsi védőüvegénél.

A Nap a betegség-okozók legnagyobb ellensége!

A napsugár a legtöbb betegségokozó csirút megöli. Azért idézzük ezt olvasóink figyelmébe, mert az őszi időjárás következtében a napok nagyon megrövidültek, később még rövidebbekké válnak és nagyon kevés napsfényben lesz részünk. Ki kell használni tehát a szép őszi napokat. Különösen olyan betegségek esetén szívleljük meg az elmondottakat, amelyeknél köztudomásulag gyógyszerképpen hat a napsugár. Ilyen betegségek a tüdő- és szív-bajok.

Jó segítség.

— Na fiam, elolvasta a tanító úr a házi feladatodat?
— El.
— Nem vette észre, hogy én segitettem neked? Nem szólt semmit?
— De szólt. Azt mondta: „Pista fiam, te napról-napra ostobább leszel.”

Kiadja a „Magyar Nép“ Rt. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. — Minerva Rt. nyomdája, Kolozsvár. 4386

Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.